

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

DIRECTOR :

I. GR. PERIȚEANU

fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR :

ALEXANDRU VELESCU

Doctor în Drept, Avocat

FONDATOR :

ION S. CODREANU

Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE :

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif Gh. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantin**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept de la Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Gălășescu Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stocanevici**, Conf. univ. Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iaai**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Univesitar.

SECRETARI DE REDACȚIE :

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

SUMAR

— *Abuzul de drept în anteproiectul codului civil*, de N. G. Vrăbiescu;
— *Codul Justiției militare și legile speciale aferente, adnotat de general C. Manolache și a. Recenzie de E. C. Decusară.*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

— *Inalta Curte de Casație și Justiție s. I: Vuia Drăgan cu Iosif Drăgan și a. (Ardeal, Recurs tardiv. Cerere de justificare a tardivității. Inadmisibilitate. Rațiune);*
— *Idem, idem: Firma Muschong et comp. cu dr. C. Doljan (Legea sanitară. Director medical la stațiunile balneare. Pretențiuni pe baza regulamentului din 1926. Abrogare);*
— *Idem, idem: Ion Grosu cu C. Gerota și a. (Arendare. Locator. Arendări succesive ale aceluiași imobil prin contracte deosebite. Cum pot fi satisfăcute pretențiunile locatarilor);*
— *Idem, s. II: Dr. Samuil Breger și a. cu Ministerul public (Ordonanță definitivă de neurmărire. Opoziția procurorului general. Notificarea opoziției preveniturii. Trebuie făcută în termenul de 20 zile prevăzut de art. 137 proc. pen.);*
— *Idem, idem: Petru Suciș și a. cu Aurelia Turdean (Legea conversiunii. Datorii isvorite dintr'un contract consimțit de debitor în legătură cu un fapt penal. Nu pot fi exceptate dela beneficiul conversiunii);*
— *Idem, idem: G. M. Onofrej cu Ministerul public (Banerută frauduloasă. Dacă acțiunea penală se poate deschide chiar înainte de declararea în faliment. Soluție afirmativă. Condițiuni. Noile dispozițiuni ale concordatului preventiv);*
— *Idem s. III: Soc. Carpatina cu Vasile St. Oancea și a. (Regimul apelor. Autorizațiune definitivă de folosire. Constațiune. Neadmisibilitate. Revenirea ministerului asupra autorizațiunii date anterior. Ilegalitate);*
— *Idem, idem: Teodor Vulcan cu Casa Generală de Pensuni (Pensuni. Reangaj în scris la pensie care a mai servit ulterior în funcțiuni civile. Nu i se mai poate rectifica pensiuena).*

JURISPRUDENȚA STREINĂ

— *Casația italiană I (Plată din eroare. Restituirea capitalului fără interes);*
— *Idem, idem (Sociații cu răspundere nelimitată. Falimentul soțului ca efect al falimentului societății. Data încetării plăților. Răspunderea noilor soți);*
— *Idem, II (Probă. Acte);*
— *Idem, Idem (Asigurare. Clauze. Interpretare);*
— *Idem, idem (Societate anonimă. Administratori. Tantieme. Fixarea lor de adunarea generală);*
— *Idem, III (Cambie. Somație de executare. Transcrierea titlului);*
— *Idem, idem (Societate în lichidare. Personalitate. Reprezentanța societății. Facultatea soților de a reglementa raporturile lor interne și externe);*
— *Casația franceză civ. (Responsabilitatea proprietarului derivând din raporturi de vecinătate. Sgomot produs de caii dintr'un grajd alăturat unei locuințe. Dacă se poate invoca existența anterioară a grajdului) cu Nota d-lui H. Udrea, magistrat.*

Abuzul de drept în anteproiectul codului civil

Teoria abuzului de drept, atât de discutată în doctrină, a luat în anteproiectul noului cod civil o formă pozitivă prin articolul 7 al titlului preliminar. Acest articol cuprinde două alineate. Primul edictă că. *Drepturile se vor exercita cu bună credință și potrivit scopului în vederea cărui sunt recunoscute, iar cel de al doilea edictă că „Exercițiul abusiv al drepturilor nu va fi ocrotit de lege”.*

În ceea ce privește primul alineat, adică acela în care stă scris că „drepturile se vor exercita cu bună credință și potrivit scopului în vederea cărui sunt recunoscute” este de observat că formula întrebunțată nu poate servi drept text în care prohibițiunea abuzivă a dreptului să-și găsească o sorginte necontestată. El așează mai degrabă un principiu general pe care s'a întemeiaz și se întemeiaz orice regulă de drept și orice raport juridic. Toate raporturile de drept legale sau convenționale trebuiesc privite, exercitate și executate în lumina bunei credințe pe care legea merge până în a o presupune. Acest principiu al cărui reflect îl găsim deseori în codul francez și român, cum de pildă în art. 970 rom. (4134 fr.) nu a fost niciodată contestat și îl găsim prezent în orice legiuire. Codul actualmente în vigoare, care își trăiește probabil ultimii ani, l'a cunoscut în aceeași măsură în care viitorul cod îl va cunoaște, căci deși echivalentul formei în care este concretizat lipsește din texte, principiul exercitărei dreptului și al îndeplinirii obligațiunii cu bună credință, este prima temelie pe care se reazemă codurile menționate și prima idee pe care o găsim în fiecare text.

În ceea ce privește formula în care a fost încadrată această idee fundamentală, noi socotim că ea nu a fost prea fericită, întru cât legiuitorul român, edictând numai că „drepturile se vor exercita cu bună credință” a omis să impue același comandament și executării obligațiunilor. Articolul 7 făcând parte din titlul preliminar, adică dintr'un titlu ce se ocupă cu așezarea principiilor generale în lumina cărora urmează să evolueze principiile secundare, avea și datoria și căderea ca sub acest raport să pue pe același plan exercitarea dreptului cu executarea obligațiunilor. Aceasta cu atât mai mult, cu cât textul ce comentăm este libelat de pe textul art. 2 al codului civil elvețian

în care stă scris: „Chacun et tenu d'exercer ses droits et d'exécuter ses obligations selon les règles de la bonne foi” (Code civ. Suisse, Curti-Forrer).

Deosebirea prin urmare între textul elvețian și cel român rezidă în faptul că textului român îi lipsește dispoziția relativă la executarea obligațiilor. Pentru ce această omisiune?

Dacă este voită, ceea ce nu credem, cum s'ar putea interpreta deosebirea pe care autorii anteproiectului au înțeles să o facă între exercitarea unui drept, căreia îi impune să fie făcută cu bună credință și executarea unei obligațiuni căreia nu-i impune aceeași normă?

Între exercitarea unui drept în afară de bună credință și executarea unei obligațiuni în afară de bună credință, nu există din punct de vedere moral și juridic nicio deosebire. Și una și alta sunt în aceeași măsură potrivnice scopului în vederea căruia există, deci în aceeași măsură de antisociale.

În raport cu ideea abuzului de drept formulată în alin. 2 al art. 7, faptul că cineva nu-și execută obligațiunea în cadrul dreptului creditorului cu bună credință, constituie un abuz de care legea trebuie să se ocupe atunci când se ocupă de exercitarea drepturilor cărora le impune buna credință.

De sigur că nimeni nu va crede că autorii anteproiectului au intenționat să ajungă la o situațiune la care poartă felul cum textul a fost redactat. Nu se poate admite că legiuitorul român a intenționat, în deosebire de legiuitorul elvețian dela care sa inspirat, să facă două regimuri deosebite între exercitarea unui drept și executarea unei obligațiuni. Dacă autorii anteproiectului înțeleg să înscrie îndatorirea bunei credințe în executarea obligațiunei, în textele referitoare la această materie, fracționarea principii apare fără folos și dăunătoare, întru cât tinde la stabilirea unei ierarhii nejustificate între exercitarea dreptului și executarea obligațiunei. În ceea ce ne privește, noi suntem de părere ca textul să fie modificat în sensul art. 2 elvețian, așezându-se sub raportul bunei credințe, exercitarea dreptului pe același plan cu executarea obligațiunei.

* * *

În ceea ce privește al doilea alineat al art. 7, importanța sa rezidă în faptul că el legiferează teoria abuzului de drept care nu se găsește legiferată în codul civil francez și în codul civil român actualmente în vigoare.

Din punct de vedere al tehnicii legislative, formula în care prohibițiunea exercitărei abuzive a dreptului este redactată ar fi putut constitui un articol de sine stătător, independent de primul alineat, care am arătat că prin felul cum este redactat întunecă voința legiuitorului, căci privit în raport cu teoria abuzului de drept este inutil, iar în raport cu principiul general că orice raport juridic trebuie și din punct de vedere activ și din punct de vedere pasiv săvârșit în cadrul bunei credințe, este incomplet.

Dacă teoria abuzului de drept nu a fost legiferată sub formă de principiu în codul civil francez deci și în codul nostru civil, aceasta nu înseamnă că cele două coduri au fost streine de această noțiune și nici că doctrina și jurisprudența ar fi nesocotit importanța ei. Din potrivă, sub raportul legislativ, foarte multe din codurile moderne făcând deosebirea între uzul și abuzul dreptului, au înscris în textele prohibițiunea abuzului, fie sub formă de normă imperativă și generală, cum de pildă codul civil german (art. 226) și

codul civil elvețian (art. 2) fie cu aplicațiune la anumite materii speciale, cum de pildă codul portughez (art. 1376—1380 relative la contractul de locațiune de lucrare) și codul spaniol.

În ceea ce privește dreptul francez am arătat că codul nu a înscris în text abuzul de drept, sub forma unui articol de principiu, dar numeroase sunt textele în care noțiunea apare și numeroase legile în care apare preocuparea legiuitorului de a împiedica și sancționa acest delict civil. Astfel legea din 27 Decembrie 1890 asupra înlăturării fără motiv a lucrătorilor, legea din 25 Mai 1864 referitoare la grevă și altele, sunt legi ce-și trag ființa din noțiunea abuzului de drept.

Dacă dreptul francez admite abuzul de drept fără ca să-l înscrie într'un text de principiu, trebuie să menționăm că alte legiuri au adoptat în această direcție o concepție diferită, complex potrivnică noțiunei abuzului de drept. Aceste legiuri adoptă principiul suveranității absolute a dreptului și se mențin în cadrul strict și necondiționat al adagiului: *nemo alienum laedit qui suo jure utitur*. Prezența în texte a acestor principii arată că intenția legiuitorului a fost aceea de a nu primi teoria abuzului de drept. Astfel dreptul englez pune principiul că un drept poate fi exercitat chiar dacă din exercitarea lui rezultă un prejudiciu pentru altul, și ceea ce este mai important, chiar dacă ea este săvârșită cu intențiunea de a vătăma pe altul (*Pollock, Laws of torts p. 141; Josseland, Abus des droits p. 7*).

Dreptul austriac pare a fi îndreptat sub raportul principii în aceeași direcție, deoarece a înscris în art. 1305 regula că: „Cine uzează de dreptul său în limitele legale nu este responsabil de paguba ce ar rezulta pentru altul din aceasta” (Trad. Dr. Simion Câmpean).

Totuși, atât dreptul englez cât și cel austriac îngrădesc în anumite cazuri determinate suveranitatea absolută în exercitarea dreptului. Astfel în cel englez naște acțiune în responsabilitate dacă se intențează procese cu consecințe grave precum falimente, lichidări de societăți sau urmăriri penale neîntemeiate și numai când aceste procese au fost intentate cu intențiunea de a cauza altuia un prejudiciu (*Réné Demogue: Traité des oblig. en général t. I p. 385*). În codul austriac, principiul mai sus arătat se găsește și el îngrădit prin articolul 364 referitor la drepturile proprietarului. Acest articol edictă că: „exercitarea dreptului de proprietate în genere, are loc numai întru atâtă, întru cât aceasta nu lovește nici în drepturile unui terț și nici nu trece limitele hotărâte în legi pentru păstrarea și promovarea binelui obșteșc (Cod. civ. austriac. Trad. Ștef. Laday).

Între cele trei concepțiuni legislative dintre care prima, admitând teoria abuzului de drept, îl legiferează sub forma unui text de principiu, a doua, admitând teoria în drept nu-l legiferează ca principiu și a treia, care nici nu-l legiferează și nici nu-l admite sub raportul principii, legiuitorul român avea să a leagă.

Sub influența codurilor civile german și elvețian și în special sub influența doctrinei și jurisprudenței moderne, autorii anteproiectului au legiferat prin art. 7 mai sus citat teoria abuzului de drept.

Trebuie să menționăm că sub raportul doctrinar, abuzul de drept a stârnit divergențe însemnate în rândurile autorilor, unii, cum de pildă Planiol, contestând însăși existența juridică a abuzului de drept. Motivul invocat este că nu se poate abuza de un drept.

căci unde începe abuzul sfârșese dreptul și ca atare cel ce abuzează se găsește în domeniul, nu al dreptului ci al ilicitului. Această doctrină, pe care o găsim sub raportul ideii în mai mulți autori pare atrăgătoare.

În realitate ea privește mai mult terminologia întru cât pune în opoziție două noțiuni care par la prima vedere că se exclud, aceea a abuzului și aceea a dreptului.

În realitate însă, în raport cu titularul dreptului, abuzul nu numai că nu exclude dreptul, dar este atributul său cel mai desăvârșit. Titularul dreptului de proprietate are dreptul să abuzeze de dreptul său cum are dreptul să uzeze și să beneficieze de el. *Jus abutendi* a fost socotit întotdeauna ca atributul suveranității desăvârșite a dreptului în raport cu el însuși, nesuferind alte îngrădiri decât cele ce izvorăsc din drepturile altuia.

Față de terț situația se schimbă, titularul dreptului tot atât de suveran asupra dreptului său nu are dreptul să-l exercite în scopul malițios de a procura altuia un rău. Ideea esențială care desparte uzul legal al dreptului de abuzul său, rezidă în intențiunea de a cauza altuia o pagubă care face ca dreptul să nu mai corespundă scopului său social. Dacă din exercitarea unui drept rezultă un prejudiciu pentru altul, prejudiciu care însă nu a fost obiectivul acțiunii și care nu a determinat voința titularului de a-și exercita dreptul nu poate fi vorba de abuz de drept. Dimpotrivă, dacă dreptul a fost exercitat, în vedere de a cauza altuia un prejudiciu, atunci exercițiul său ne mai fiind motivat de rațiunea dreptului, abuzul apare.

Am arătat mai sus că codul civil francez, prin urmare și cel român, nu au legiferat într'un text anume teoria abuzului de drept după cum o face anteproiectul în art. 7. Totuși, din numeroase articole se poate deduce că legiuitorii respectivi au înțeles să o accepte ca teorie de drept.

De sigur că într'un astfel de sistem, abuzul de drept nu a putut fi încadrat în elemente din care să se poată desprinde care a fost concepțiunea legiuitorului asupra conținutului noțiunii. Cu alte cuvinte nu s'a precizat când anume exercitarea dreptului urmează să fie socotită abuzivă și care sunt elementele ce-i dau acest caracter. Predomină elementul intențional sau cel material?

De altmintrelea însuși art. 7 din anteproiect suferă de aceeași lipsă. Din acest articol ar rezulta că în intențiunea legiuitorului a fost să considere numai elementul intențional întru cât în alineatul întâi nu se vorbește decât de bună credință, în care, firește, se poate încadra intențiunea nocivă. Vom vedea mai târziu dacă și alte elemente mai sunt necesare.

Am menționat la timp că deși codul civil român nu a legiferat sub formă de principiu abuzul de drept, totuși teoria este primită în dreptul nostru și găsim aplicațiunea ei în numeroase articole.

Astfel în codul de procedură penală actualmente în vigoare, art. 138 care reproduce pe 136 francez, referitor la ordonanțele judecătorului de instrucție, edictă că: „Partea civilă care va cădea în opozițiunea sa va fi condamnată la daune interese către prevenit”. Această dispozițiune își găsește motivarea juridică în teoria abuzului de drept pe care legiuitorul a urmărit să-l sancționeze. Menționăm că jurisprudența și doctrina franceză socotesc că daunele urmează să fie acordate chiar din oficiu, adică chiar când partea nu le-ar fi cerut (Crim. 14 Iunie S. 1917. I. 177, cu nota d-lui Roux).

Codul civil conține și el mai multe texte din care rezultă că autorii lui au înțeles să primească această teorie în drept. Astfel articolul 970 (1134 fr.) dispune că „convențiunile trebuiesc executate cu bună credință” formulă ce găsim tot atât de fragmentar în art. 7 al anteproiectului unde se vorbește de exercitarea drepturilor. Prin acest text, legiuitorul nu impune numai părților să execute obligațiunea, ci și să o execute cu *bună credință*, ceea ce reprezintă o deosebire importantă de nuanțe, întru cât cineva poate să-și execute obligațiunea în astfel de condițiuni încât, intenționat, să provoace celeilalte părți o pagubă. Ipoteza este ușor de închipuit. Un vânzător este obligat să livreze marfa într'un timp determinat. Deși o poate livra fără niciun prejudiciu pentru el la timpul oportun, el nu-și execută obligațiunea decât în ultima zi, cu intențiunea de a cauza cumpărătorului o pagubă. În această ipoteză vânzătorul și-a executat obligațiunea dar fără buna credință impusă de texte, comițând astfel un abuz de drept care îi poate angaja răspunderea.

Alte texte din codul civil prin care legiuitorul a făcut aplicațiunea abuzului de drept, sunt articolele 1527 și 1528 relative la modurile după care încetează societatea. Astfel în ceea ce privește societățile constituite pentru o durată nemărginită, desfacerea este posibilă prin voința unei părți numai dacă renunțarea se efectuează cu *bună credință* și la timp.

Legea acordă prin urmare dreptul de renunțare unei părți, oprește însă abuzul acestui drept. Este abuz când renunțarea nu este făcută cu bună credință, când nu este făcută la timp, sau când ea este determinată de intențiunea asociatului de a-și însuși singur profitul ce asociații spera a-l dobândi în comun. Afară de textele prin care însuși legiuitorul și-a luat sarcina să stăvilească exercițiul abuziv al dreptului, sunt altele, care deși par a fi acordat drepturi nelimitate unei persoane, s'au găsit a fi totuși stăvilite de jurisprudență ce nu a recunoscut existența dreptului decât în limitele în care el nu constituie un exercițiu abuziv.

Astfel însuși art. 1553 (2004 fr.) care prevede că „mandatarul poate, când voește a revoca mandatul”, nu comportă un drept atât de suveran după cum ar reeși din formula întrebuintată, întru cât jurisprudența franceză, partizană neșovăelnică a teoriei abuzului de drept, s'a fixat în sensul că revocarea neîntemeiată săvârșită în scopul de a prejudicia pe mandatar, constituie o culpă ce face să nască în profitul mandatarului o acțiune în despăgubire (Civ. 4 mars. 1914. D. 1916. I. 68; Nancy, 2 febr. 1909. D. 1910. I. 268).

Dacă la toate textele din cod se adaugă și legile referitoare la locațiunea de servicii prin care se tinde la protecțiunea salariaților precum și legislațiunea referitoare la greve, ajungem la concluziunea necontestată că abuzul de drept a fost socotit de legiuitorul francez, prin urmare și de cel român, ca un delict civil și sancționat ca atare.

* * *

După cum am spus la început noțiunea abuzului de drept care s'a transformat astăzi într'o teorie autonomă susceptibilă de a fi legiferată, după cum o găsim legiferată în codul civil german, elvețian și proiectul român, prezintă greutatea în ceea ce privește definiția și precizarea elementelor componente, întru cât ea este o noțiune ce nu trăește decât la periferia dreptului, adică în zona în care drepturile individuale se termină, spre a intra în conflict unele cu altele.

sau în conflict cu fondul social spre care evoluează ideea de drept.

Ceea ce a îngreunat mult definitivarea teoriei, a fost concepțiunea integrală a dreptului de proprietate. Nu se putea vorbi de abuzul dreptului care în mintea tuturilor era socotit absolut. Evoluția pe care a suferit-o însă concepțiunea dreptului de proprietate a readus la ordinea zilei discuțiunea abuzului de drept. *Laurent* a fost printre primii care a arătat deosebirea ce există între uzul dreptului și abuzul său. Proprietarul care abuzează de dreptul său în scopul de a păgubi pe cineva este răspunzător de prejudiciul cauzat, întru cât legea nu acordă drepturi oamenilor decât pentru a le fi de folosință vieții lor fizice, intelectuale și morale, dar nu pentru a-și satisface pasiunile. Astfel înfățișat dreptul, abuzul său nu mai este un drept (XX, nr. 41).

Discuțiunile doctrinare în această chestiune au purtat, după cum am arătat, nu numai asupra terminologiei pe care mulți autori o socotesc drept o logomachie, dar și asupra ideii de drept, o parte din doctrină socotind că abuzul unui drept nu este în realitate decât o culpă, ce urmează să fie ca atare încadrată pur și simplu în teoria generală a culpei. Astăzi însă și terminologia și ideea pare că triumfă în rândurile doctrinei (*Josserand*, De l'abus des droits, p. 73; *Saleilles*, Des accidents du travail et la responsabilité civile; *Colin et Capitant*; *Geny*, Méthode d'interprétation 1-ère ed., p. 544) după cum a triumfat în concepția legiuitorilor. Discuțiunile nu sunt însă terminate, ele purtând încă asupra terminologiei și în special asupra concepției de drept precum și asupra elementelor ce trebuie să conțină pentru ca acest delict civil să existe.

În prezența numeroaselor controverse pe care această chestiune le ridică în doctrină, noi credem că abuzul de drept trebuie să fie socotit din punct de vedere juridic ca o noțiune autonomă, iar faptele ce-l constituie nu trebuie încadrate în faptele cauzatoare de prejudiciu despre cari vorbește art. 998. Fapta omului despre care acest articol vorbește, nu poate fi motivată prin existența vreunui drept. Ideea de drept îi este complet străină. Din potrivă, săvârșirea actului ce constituie un abuz de drept se poate motiva prin existența unui drept. Ideea de drept este prezentă.

Cel care sparge un geam, ciocnește un automobil, aduce cuiva un prejudiciu fizic sau moral, săvârșește culpa despre care se ocupă art. 998, întru cât nu poate invoca că a săvârșit faptul exercitând un drept. Dimpotrivă, cel care intenționează o acțiune temerară, cel care săpând în proprietatea lui captează izvoarele pentru a face un rău vecinului, patronul care concediază pe lucrător fără motiv, săvârșește un abuz de drept, întru cât cel dintâi poate invoca dreptul său de acțiune, cel de al doilea dreptul său de proprietate, cel de al treilea dreptul său rezultat din convențiunea care nu-i impune nicio îndatorire sub acest raport. Prin urmare, deosebirea între fapta omului despre care se ocupă art. 998 și abuzul de drept, este că prima se săvârșește manifest împotriva dreptului atunci când abuzul de drept se săvârșește prin însăși exercitarea lui.

Cei ce socotesc că abuzul de drept nu poate exista ca sistem autonom pleacă dela principiul roman *nemo alienum laedit qui suo jure utitur*, cu alte cuvinte de la principiul suveranității depline a dreptului. Or, evoluțiunea pe care a suferit-o ideea de drept a determinat o serie de rescrițiuni care fac ca drepturile

să nu mai fie privite în lumina concepțiunii absolute de altă dată.

Dreptul de proprietate nu mai comportă nici *jus fruendi* nici *jus utendi* și mai cu seamă nici *jus abutendi* în măsura pe care i-o conferea dreptul roman. Exercițarea oricărui drept nu mai este posibil să fie recunoscută titularului ca mergând până acolo încât depășind limitele normale și scopul pentru care a fost recunoscut, să poată fi întrebuițat într-un scop antisocial, acela de a cauza altuia o pagubă la adăpostul formulei mai sus arătate. Exemplele sunt numeroase. Legea acordă soțului asupra soției anumite drepturi precum acela de a o obliga să-l urmeze în orice loc ar găsi de cuviință să-și stabilească domiciliul. Acest drept este creat într-un scop determinat. Dacă soțul, într-un spirit de șicană, exercită dreptul în condițiuni în care justiția ar vedea un abuz, dreptul soțului nu mai este ocrotit, întru cât jurisprudența este constantă în a scuti pe femei de această obligațiune. Același lucru se întâmplă și cu dreptul de corecțiune ce izvorăște din puterea părintească. Jurisprudența franceză a mers până a legitima mică violențe săvârșite asupra copilului de institutori, dacă ele constituie mijloace de corecție în folosul copilului. Firește că prin felul cum acest drept este exercitat, fapta poate constitui un uz sau un abuz. Exemplele sunt multiple deoarece toate faptele petrecute la periferia dreptului, în zona în care licitul se poate întâlni cu ilicitul, constituie domeniul din care abuzul de drept își trage necesitatea existenței sale juridice.

Între uzul dreptului și abuzul său nu există decât deosebire de scop. Drepturile acordate individului nu pot avea alt scop decât acela de a-i procura un beneficiu material sau moral. Spre acest obiectiv dreptul trebuie exercitat, căci numai în vederea realizării acestui scop își găsește rațiunea existenței sale. Dacă dimpotrivă este exercitat, nu în vederea realizării unui beneficiu ci în vederea realizării unui prejudiciu, el își pierde scopul său economic și social. Pierzând rațiunea existenței sale, din drept devine o aparență de drept, al cărui uz se transformă în abuz.

Când exercitarea unui drept poate fi socotită abuz de drept?

O parte din doctrină crede că orice exercitare a dreptului fără bună credință, constituie un abuz de drept. Autorii anteproiectului, urmând însă concepțiunea predominantă, au înscris în art. 7 principial că drepturile trebuie exercitate „potrivit scopului în vederea căruia sunt recunoscute”.

De altmintrelea numai lipsa bunei credințe în exercitarea unui drept poate constitui și altceva decât un abuz de drept, cum de pildă o fraudă sau un dol. Exempu: reclama este socotită ca un drept necontestat pe care oricine îl poate exercita în interesul său. Dacă ea este făcută în asemenea condițiuni, încât să înșele buna credință a părții cocontractante spre a-i determina consimțământul, suntem în prezența dolului, iar nu în prezența abuzului de drept. Pe de altă parte, dacă cineva exercită un drept în vedere de a cauza altuia o pagubă, deci cu rea credință și în vedere de a-și procura un beneficiu, poate fi vorba de abuz de drept? Deci, exercitarea unui drept sau exercitarea unei obligațiuni cu rea credință nu constituie neapărat un abuz de drept. Mai mult, dacă exercitarea dreptului în astfel de condițiuni, are loc pentru a determina un avantaj titularului său, nu poate fi vorba de abuz de drept, căci scopul normal al dreptului este tocmai acela de a procura un beneficiu.

Dacă mijloacele întrebuițate nu sunt morale, scopul rămâne însă economic.

În părerea noastră nu poate fi vorba de abuz de drept, decât dacă scopul urmărit prin exercitarea dreptului nu este un scop în vederea căruia dreptul a fost recunoscut. Deci pe lângă elementul intențional trebuie să existe și elementul material al prejudiciului cauzat. Dacă scopul urmărit este acela de a trage un beneficiu din exercitarea dreptului chiar dacă se știe sau se urmărește cauzarea unui prejudiciu, nu poate fi vorba de abuz de drept, întru cât rațiunea principală a dreptului există, prin beneficiul creat.

Dacă dimpotrivă se exercită dreptul numai pentru a se crea un prejudiciu, deci într-un scop antieconomic, atunci suntem în domeniul abuzului de drept, întru cât rațiunea dreptului este alta decât aceea ca să servească drept instrument de prejudiciu. Prin urmare, numai lipsa bunei credințe nu este suficientă pentru ca exercițiul dreptului să poată fi socotit abuziv.

Urmează deci că sunt necesare două elemente pentru ca delictul civil de abuz de drept să existe. Unul intențional și altul material. Elementul intențional consistă în voința de a crea cuiva un prejudiciu. El este necesar întru cât chiar din exercitarea normală a drepturilor poate rezulta pentru cineva pagube. Elementul material consistă în paguba produsă sau a cărei producere se urmărește. Existența prejudiciului pentru terț este necesară, întru cât, după cum am mai spus, orice drept este nelimitat în raport cu titularul său și că el nu poate fi limitat decât pentru stabilirea unui echilibru de interese între persoane ale căror drepturi se pot găsi în conflict. Prin urmare, limitarea dreptului nu poate fi concepută decât în interesul altuia, deci nu se poate vorbi de abuz de drept dacă exercitarea dreptului nu vatămă interesul altuia.

De sigur că o serie de greutăți pot naște în ceea ce privește dovedirea elementului intențional, în special în ipoteza în care titularul, exercitându-și dreptul în intențiunea de a cauza altuia un prejudiciu, realizează el însuși un beneficiu. În ceea ce privește dovada intențiunii, ea se va face prin toate mijloacele, iar instanța de fond va aprecia.

Ipoteza în care titularul exercitându-și dreptul cu intențiunea de a cauza altuia un prejudiciu, realizează el însuși un beneficiu, urmează să fie soluționată pe cale de principiu, întru cât în doctrină mai multe teorii sunt prezente.

În ceea ce ne privește, noi socotim că în o astfel de împrejurare nu mai poate fi vorba de abuz de drept, întru cât rațiunea dreptului rezidă tocmai în faptul de a procura titularului un beneficiu. De altminterlea concepțiunea dreptului german este în acest sens. Articolul 226 spune: „L'exercice d'un droit n'est permis, l'orqu'il ne peut avoir d'autre but que de causer un dommage à autrui” (Code civ. all. traduit et annoté par *Bufoir, Geny, Salleilles*, etc.).

Planck comentând acest articol, socotește că pentru a fi abuz de drept în concepțiunea art. 226, nu este suficient ca exercițiul să fie potrivit bunelor moravuri, nici ca titularul dreptului să aibă intențiunea sau scopul de a cauza altuia o pagubă. Ceea ce este necesar, e ca scopul pe care exercitarea dreptului îl poate avea să nu fie altul decât acela de a cauza o pagubă terțului. Potrivit deci concepției codului civil german, exercitarea dreptului poate avea scopul de a cauza altuia un prejudiciu fără ca aceasta să constituie un abuz de drept, dacă exercitarea folosește în o oarecare măsură și titularului dreptului.

Într-o doctrină mai înaintată și mai împregnată de tendințele sociale ale dreptului s-ar putea ajunge la o formulă mai echitabilă care să considere proporția între dreptul satisfăcut și prejudiciul realizat, declarând exercițiul dreptului abuziv, ori de câte ori profitul realizat este în disproporția manifestă cu prejudiciul creat altuia.

Codul civil elvețian s'a oprit în art. 2 la o formulă mai lapidară, formulă care de altminterlea a fost adoptată și de autorii anteproiectului nostru cu o oarecare modificare. Astfel articolul 2 elvețian edictă: „*L'abus manifeste d'un droit n'est pas protégé par la loi*”. Articolul 7 din anteproiectul nostru spune pur și simplu: „exercițiul abuziv al drepturilor nu va fi ocrotit de lege”. Din formula întrebuițată de codul elvețian ar rezulta că în concepția legiuitorului ar exista o gradație în exercitarea abuzivă a dreptului, și că numai exercițiul abuziv manifest ar fi sancționat de text. În realitate prezența termenului de *manifest* nu poate fi socotită decât ca un avertisment dat judecătorului căruia se cere pe această cale să fie cât se poate de circumspect atunci când este vorba de exercitarea unui drept.

În deosebire de codul civil german, textul elvețian nu precizează concepțiunea legiuitorului în ceea ce privește conținutul noțiunii abuzului de drept. Totuși se pare că doctrina și jurisprudența se îndreaptă în direcția concepțiunii exprimate în art. 226 german, cerând, pentru ca acest delict să existe, pe lângă paguba creată terțului, o lipsă totală de interes pentru titularul dreptului ce nu acționează decât într'un spirit de șicană (*Commentaire du code civil suisse: Eugène Curti-Forrer. Trad. Max. E. Porret, sub art. 2*).

După cum am arătat, anteproiectul român a adoptat formula codului elvețian, fără ca să ceară însă condițiunea ca abuzul să fie manifest. De altminterlea din punct de vedere juridic, termenul de *manifest* n'are nicio valoare întru cât, dacă abuzul de drept este primit ca un sistem autonom și legiferat ca atare, orice abuz constituie un delict civil. Gradul în care se comite nu poate decât îngreuna sau ușura proba, influența în fapt suma despăgubirilor, dar nu poate schimba natura juridică a faptului comis.

Legiferând teoria abuzului de drept, autorii anteproiectului au respins *ipso facto* concepțiunea ce începuse să-și facă loc în doctrină, anume aceea că abuzul de drept, fiind o culpă oarecare trebuie încadrat în teoria generală a culpei. În ceea ce ne privește, noi socotim că din punct de vedere doctrinar anteproiectul marchează sub acest raport un progres.

Ar fi fost de dorit ca, după modelul codului civil german, autorii anteproiectului să arate precis când anume înțeleg să considere exercitarea dreptului abuzivă, aceasta spre a scuti jurisprudența de păreri contradictorii ce de sigur vor avea loc în prezența doctrinelor existente în această materie. Cu alte cuvinte, ar fi fost de dorit ca autorii anteproiectului să arate dacă consideră abuz de drept orice exercițiu al dreptului în vederea de a crea altuia un prejudiciu, sau și alte condițiuni mai sunt necesare, anume aceea, ca exercitarea dreptului să nu poată avea alt scop și alt efect decât acela de a avea un prejudiciu, căci după cum am arătat mai sus, s-ar putea concepe *abuz de drept* și în ipoteza în care din exercitarea dreptului nu ar rezulta decât un beneficiu infim pentru titularul său, atunci când pentru terț prejudiciul ar fi atât de însemnat, încât n'ar exista nicio propor-

ție între cele două scopuri urmărite. Aceasta fiind o chestiune de principiu, noi socotim că autorii erau îndrituiți să arate doctrina pe care înțeleg să o urmeze.

N. G. VRABIESCU

RECENZIE

CODUL JUSTITIEI MILITARE ȘI LEGILE SPECIALE AFERENTE, ADNOTAT de d. General C. Manolache, șeful Justiției militare din M. A. N.; Major T. Tomiță, judecător și Justin Nestor, greșier la Curtea superioară de justiție militară.

Justiția militară, mai ales după războiul de întregire, a luat o dezvoltare deosebit de importantă, pe care, stările excepționale, cari mai durează și astăzi, o pune mereu la ordine a zilei, astfel că, cunoașterea doctrinei și jurisprudenței Curții superioare de justiție militară, ca și a Inaltei Curți de Casație privitoare la aplicarea dispozițiilor codului Justiției militare și legiuirilor speciale cari l'au complectat, se făcea simțită nu numai de judecătorii militari, de avocații cari pledează în fața instanțelor militare, dar chiar de simplii justițiabili.

Această nevoie atât de resimțită a fost satisfăcută cu metodă și adevărat spirit științific și juridic de adnotatorii codului, juriști nu numai de prima calitate, dar și cu o bogată experiență căpătată prin însăși funcțiunea ce dețin în distribuirea Justiției militare.

Chiar legiuitorul noului cod de justiție militară, astăzi încă în proiect, va găsi de asemenea un bogat material de documentare, pe care adnotatorii l'au presărat cu o deosebită grijă sub dispozițiunile actualului cod, acolo unde au simțit nevoia de a da norme de lege ferenda.

Adnotările la legile speciale: pentru reprimarea unor noi infracțiuni contra liniștei publice, pentru reprimarea spionajului și trădării în timp de pace, constituiesc de asemenea o contribuțiune meritorie la interpretarea acestor legi speciale, de o importanță deosebită mai ales în aceste vremuri de agitație și nestabilitate.

Dar adnotatorii nu s'au mărginit numai la interpretarea textelor în lumina doctrinei și jurisprudenței, ci au căutat să dea și îndrumări practice cu privire la studierea unui proces în recurs, pentru conducerea dezbaterilor la Consiliul de răsoiu și la Curtea superioară de justiție militară.

Militarii, judecătorii militari, avocații găsesec astfel toate îndrumările doctrinale și jurisprudențiale.

E. C. DECUSARĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 18 Noembrie 1935

Președinția d-lui Al. IUCA președinte

Vuia Drăgan cu Iosif Drăgan și a.

Decizia nr. 1618 Dosar nr. 765/932

Ardeal. Recurs tardiv. Cerere de justificare a tardivității. Inadmisibilitate. Rațiune. Aplicațiune. Art. 451 pr. civ. ard. Legea accelerării din 1929. Art. 33 din legea Curții de Casație.

Potrivit art. 451 pr. civ. ardeleană, cererea de justificare nu este decât un drept de opoziție, cu singura deosebire că în opoziția propriu zisă partea nu este obligată să justifice cauza lipsei.

Legiuitorul, prin dispozițiunile legilor de unificare, cum este legea accelerării din 1929 și legea Curții de Casație, a suprimat, fără nicio restricție, dreptul de opoziție înaintea instanțelor de fond și la Curtea de Casație, iar această suprimare privește atât opoziția

propriu zisă, cât și dreptul de justificare, pe care părțile îl aveau după procedura civilă ardeleană.

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică,

Curtea,

Asupra divergenței de față:

Având în vedere că Judecătoria Rurală Bozovici, din județul Caraș-Severin, prin cartea de judecată din 13 Iulie 1925, a admis acțiunea intentată de soții Ana și Iosif Drăgan în contra părții lui Vuia Drăgan junior și a autorizat pe numiții reclamânți să ceară la secția cărților funduare, înscrierea dreptului lor de proprietate asupra unui anume imobil, respingând în același timp cererea reconvențională introdusă de părți;

Că, Tribunalul Caransebeș, prin sentința dela 11 Noembrie 1926, a respins apelul făcut de Vuia Drăgan junior, contra cărții de judecată pronunțată de Judecătoria Bozovici în contra lui;

Având în vedere că sentința tribunalului fiind comunicată lui Vuia Drăgan la 17 Ianuarie 1927, dânsul a introdus recurs în contra ei, în ziua de 19 Februarie 1927, deci peste termenul prevăzut de art. 33 din legea organică a Inaltei Curți; că tot în ziua de 19 Februarie 1927, numitul recurent a depus la tribunal și cererea pentru justificarea introducerii tardive a recursului său;

Că, recursul venind spre judecare înaintea complotului obișnuit al acestei secțiuni și constatându-se că el a fost introdus peste termenul prevăzut de lege, s'a luat în cercetare în prim rând cererea de justificare, iar asupra admisibilității unei asemenea cereri, în ce privește recursurile în Casație, s'a ivit divergența de față;

Considerând că, potrivit art. 451 pr. civ. ard., dacă partea sau mandatarul ei, fără vina ei, nu s'a prezentat la o înfățișare, sau a scăpat un termen peremptoriu, consecințele omisiunii, adică pierderea termenului sau reprezentarea la judecată poate fi remediată printr-o cerere de justificare;

Că, potrivit aceluiași text alin. III, justificarea nefiind admisibilă decât în cazurile în cari procedura civilă nu admite dreptul de opoziție, urmează că justificarea nu este decât un drept de opoziție, însă, spre deosebire de opoziția propriu zisă, în care partea nu este obligată să arate cauzele lipsei, dânsa, în cazul justificării, este obligată, conform dispozițiilor art. 453 și 456 pr. civ. ard. să o motiveze, făcând cel puțin verosimilă împrejurarea de fapt, pe care se sprijină;

Că din acest caracter al cererii de justificare rezultă că, atunci când legiuitorul prin dispozițiile legilor de unificare, cum este legea accelerării din 1929 și legea organică a Inaltei Curți, au suprimat, fără nicio restricțiune, dreptul de opoziție înaintea instanțelor de fond și la Curtea de Casație, această suprimare privește atât opoziția propriu zisă, cât și dreptul de justificare, pe care părțile îl aveau după procedura civilă locală;

Că, astfel fiind, cererea de justificare făcută de recurentul Vuia Drăgan junior devine inadmisibilă și urmează a fi respinsă ca atare, iar întru cât recursul a fost introdus peste termenul de o lună dela comunicare prevăzut de art. 33, acest recurs urmează să fie respins ca tardiv.

Pentru aceste motive, Curtea respinge ca inadmisibilă cererea făcută de Vuia Drăgan junior pentru justificarea tardivității recursului, etc.

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE S 1-a

Audiența dela 25 Noembrie 1935

Președinția d-lui AL IUCA președinte

Firma Muschong et comp. cu Dr. C. Doljan

Decizia nr. 1672, Dosar nr. 254/935

Legea sanitară. Director medical la stațiile balneare. Prevederea funcțiunii și atribuțiunilor ei prin regulamentul din 1926. Abrogare prin legea sanitară din 1930. Neredactarea regulamentului pe baza legii din 1930. Pretențiuni pe baza regulamentului din 1926. Respingere.

Regulamentul pentru instituțiile hidro-minerale și climatice din 1926, care prevede funcțiunea și atribuțiunile directorilor medicali fiind abrogat prin legea sanitară din 1930, iar regulamentul acestei legi din 1930 nefiind redactat, pretențiunile întemeiate pe regulamentul din 1926 neavând nicio bază legală, nu pot fi admise.

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică.

Sau ascultat d-nii avocați Vermeulen și Doljan, în susținerea și combaterea motivului de casare, cerând și cheltuieli.

Curtea.

Asupra divergenței de față:

Având în vedere decizia atacată din care rezultă că Dr. Constantin Doljan intimat în recurs, fiind director medical al stațiunii balneare Buziaș care aparține recurentei Firma Muschong et Co., a intentat în contra acesteia acțiune pentru a fi obligată să-i plătească suma de 90.000 lei reprezentând echivalentul pe 3 ani (1930—1932 inclusiv) al locuinței pe care pârâta era obligată să i-o pună la dispoziție, în calitatea lui de director medical al zisei stațiuni;

Că, atât tribunalul cât și Curtea de Apel au admis acțiunea,

Pentru a admite acțiunea Curtea de Apel, stabilește în prim rând că ea are de obiect valorificarea unor pretenții de natură civilă, iar în fond constată că în 1928 Dr. Doljan a pornit proces în contra recurentei ca să fie obligată a-i acorda locuința la care are dreptul pe baza art. 71 din regulamentul din 1926 al instituțiilor hidro-minerale și climatice, iar prin tranzacția din 7 August 1928, pârâta i-a recunoscut acest drept; că, în 1928 nepunându-i însă locuința la dispoziție, pârâta i-a plătit 30.000 lei drept desdăunare, de unde deduce Curtea că cererea reclamantului de a i se plăti tot câte 30.000 lei anuai și pe anii următori, în care n'a beneficiat de locuință, este fondată.

Având în vedere că, în contra deciziei Curții de fond Firma Muschong introducând recurs, a formulat 8 motive de casare; că prin decizia nr. 845 din 20 Mai 1935, complexul obișnuit al acestei secțiuni a respins motivele I, III și partea I a motivului IV, iar asupra părții a II-a a motivului IV a rămas în divergență, dispunând în același timp, în ce privește celelalte motive, ca examinarea lor să se facă după tranșarea divergenței ele fiind în legătură cu motivul I de casare;

Văzând motivul în divergență astfel formulat:

Am susținut mai departe că acest regulament a fost alcătuit în baza art. 93-101 din legea sanitară din 23 Martie 1926 și că această lege fiind abrogată prin legea sanitară din anul 1930 (Monitorul Oficial nr. 154 din 14 Iulie 1930) și regulamentul a fost scos din vigoare în consecință nu mai

este aplicabil. Curtea de Apel găsește că și această apărare este neintemeiată argumentând (vezi pag. 6 alin. 1) că „atât timp cât n'a apărut regulamentul legii sanitare din Iulie 1930, dispozițiunile din regulamentul legii din 1926, care nu sunt contrare dispozițiilor din legea sanitară din 1930, a rămas în vigoare”. Prin acest considerent instanța de apel a violat dispozițiunile art. 571 din legea sanitară din Iulie 1930, care abrogă în mod expres toate dispozițiunile din legea sanitară din 1910 modificată conform legei din 1926, prin urmare și art. 93-101 din legea din 1926. Având în vedere, că conform jurnalului consiliului de miniștri mai sus citat, regulamentul se bazează pe aceste articole abrogate în mod expres, nu încape nicio îndoială că și regulamentul este abrogat.

Având în vedere că înaintea Curții de Apel recurenta a invocat între altele și apărarea că, nu poate fi obligată pe temeiul art. 71 din regulamentul din 1926 al instituțiilor hidro-minerale și climatice, deoarece acest regulament a fost edictat în baza legii sanitare din 1926, care însă a fost abrogată prin legea sanitară din 1930; că, Curtea de fond a respins însă această apărare pe considerațiunea că, atât timp cât n'a apărut regulamentul legii sanitare din 1930, dispozițiunile regulamentului legii din 1926, care nu sunt contrarii dispozițiilor legii sanitare din 1930, au rămas în vigoare.

Că, prin motivul în divergență se critică această soluție a Curții de fond, pentru violarea art. 571 din legea sanitară din 1930;

Considerând că regulamentul din 1926 pentru instituțiile hidro-minerale și climatice, a cărui aplicație Curtea de fond o face, dezvoltă dispozițiunile art. 93-103 din legea sanitară din 1926; că această din urmă lege, fixând prin art. 97 organele pentru funcționarea stațiilor balneare și climatice, preved în rândul celor medicale și pe directorii medicali, iar art. 71—73 din regulament fixează atribuțiunile și modul de funcționare al acestor directori;

Considerând însă că legea sanitară din 1930, în art. 354—357 inclusiv, cuprinde dispozițiuni cu privire la stațiile balneare și climatice; că, aceste dispozițiuni au înlocuit pe cele din art. 93—103 din legea sanitară din 1926, cari potrivit art. 571 din legea din 1930 au fost abrogate în totul; că tot legea sanitară din 1930, după cum rezultă din art. 572, a abrogat și dispozițiunile din regulamentul instituțiilor hidro-minerale și climatice din 1926, care sunt contrare dispozițiilor ce ea cuprinde;

Considerând că legea sanitară din 1930 cu privire la medicii stațiilor balneare și climatice nu cuprinde decât dispozițiunile din art. 356, după care acești medici se recrutează dintre specialiști și nu face nicio vorbire despre funcția de director medical, de unde rezultă că odată ce nu o prevede și nu o organizează a desființat-o;

Că această funcțiune nu a putut fi menținută pe temeiul art. 550 din legea din 1930, întru cât textul sus arătat are în vedere numai pe funcționarii găsiți în serviciile ce această lege le organizează, iar funcția de director medical nu mai este prevăzută de legea din 1930;

Că, astfel fiind, urmează că dispozițiunile din regulamentul hidromineral și climatic relative la serviciul directorului medical, deci și cele din art. 71 referindu-se și dezvoltând texte de lege abrogate, au fost și el abrogate de legea sanitară din 1930, întru cât sunt contrarii dispozițiilor ce ea cuprinde și ea atare această funcțiune cu toate atribuțiile ei a încetat dela punerea în vigoare a legii din 1930, și prin ur-

mare pretențiunile intimatului dr. C. Doljan nu au nicio bază legală; că, astfel fiind, motivul de casare și recursul devin fondate și se admit, casându-se decizia atacată, iar pricina se trimite spre o nouă judecare, fiind inutilă examnarea celorlalte motive;

Pentru aceste motive Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 16 Martie 1936

Președinția d-lui AL. IUCA președinte

Ion Grosu cu C. Gerota și a.

Decizia nr. 368 Dosar nr. 527/935

Arendare. Locator. Arendări succesive ale aceluiași imobil prin contracte deosebite. Pretențiunile locatarilor. Cum pot fi satisfăcute.

Intr'un litigiu contra locatorului, derivând dintr'o arendare la doi locatari succesivi, locatorul poate să introducă, în procesul ce a intentat locatorului, pe celalalt locatar care ar pretinde un drept similar asupra aceluiași bun, spre a se stabili judecătorește care din cele două contracte de arendare trebuie considerat valabil.

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică.

Curtea,

Asupra divergenței de față:

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs din care rezultă că în 1928, Primăria comunei Plosca din județul Teleorman a arendat recurentului de astăzi Ion Grosu, pe termen de 10 ani dreptul de vânătoare pe proprietățile locuitorilor din acea comună, specificând în contract că prețul s'a obținut prin licitație publică aprobată de prefectura județului; că la 6 Mai 1932, Comisia interimară a comunei Plosca, în urma invitațiunii Direcțiunii vânătoarei din Ministerul de Domenii, a declarat reziliat zisul contract și, tot în urma recomandării ministerului, a decis arendarea acelor terenuri către intimatul Const. Gerota pe termen de 10 ani, după care, potrivit art. 11 din legea vânătoarei, primarul comunei a încheiat, prin bună învoială, contractul către C. Gerota, care a fost aprobat de consiliul permanent de vânătoare la 30 Mai 1932 și transcris la Tribunalul Teleorman sub nr. 4143 din 16 Iunie 1932;

Că, recurentul făcând contestație la consiliul permanent de vânătoare în contra rezilierii contractului său, consiliul i-a respins această contestație, dispunând punerea în executare a contractului lui C. Gerota, ceea ce a și avut loc;

Că posterior Grosu a intentat la Judecătoria Alexandria acțiune în contra Primăriei com. Plosca, pentru ca aceasta să-i respecte dreptul său de arendare; la această acțiune C. Gerota a făcut intervenție; judecătoria a admis acțiunea și a respins ca nesustenută intervenția, iar Tribunalul Teleorman a respins ca rău îndreptat, nemotivat și nefondat apelul făcut de C. Gerota în contra cărții de judecată a Judecătoriei Alexandria;

Că, posterior acestora C. Gerota a intentat la Judecătoria IV-a București acțiune în contra lui I. Grosu, a Primăriei com. Plosca și a Ministerului de Domenii, pentru a fi obligați să-i respecte contractul de vânătoare din 1932 și să-i pue la dispoziție folosința bunului închiriat, față de Grosu cerând să se constate nu-

litatea contractului acestuia și să fie obligat la daune compensatorii și cominatorii; că, judecătoria, prin cartea de judecată dela 30 Ianuarie 1934, a admis acțiunea în ce privește primul capăt de cerere respingând însă cererea de daune;

Având în vedere că în contra acestei cărți de judecată s'a făcut apel atât de părțile Ion Grosu și de reclamantul C. Gerota, apelul celui dintâi privind fondul pricinii, iar al celui din urmă referindu-se numai la neacordarea daunelor pretinse; că tribunalul, prin sentința dedusă în recurs, a respins ca nefondate ambele apeluri;

Având în vedere că părțile Ion Grosu atacând cu recurs sentința Tribunalului Ilfov a formulat 5 motive de casare; că, în ședința dela 11 Iunie 1935, neîntrunindu-se numărul legal de voturi asupra întâiului motiv, cercetarea lui a fost trimisă completului de divergență de astăzi, urmând ca examinarea celorlalte motive să aibă loc după tranșarea divergenței;

Asupra motivului I de casare astfel formulat :

Violarea art. 1074 și 1075 c. c. Exces de putere, omisiune esențială.

Am susținut înaintea instanței de apel că intimatul C. Gerota nu are calitatea de a mă chema în judecată pentru ca instanța judecătorească să-i recunoască valabilitatea contractului de vânătoare ce a încheiat cu Primăria comunei Plosca și să-mi impună atât mie cât și Primăriei comunei Plosca respectarea acestui contract.

Arătăm instanței de apel că, în conformitatea art. 1074 și 1075 c. civ., orice obligațiune de a face se transformă în despăgubiri, ori de câte ori executarea obligațiunii nu este posibilă.

În speță dovedeam cu acte și anume: cu interogatorul luat comunei Plosca, în procesul ce l-am fost intentat dinaintea Judecătorului Ocolului Alexandria, pentru respectarea contractului de vânătoare încheiat cu mine, precum și cu hotărîrea acestei instanțe, că debitoarea, Primăria Plosca, este de acord și este obligată judecătorește să-mi respecte contractul.

În aceste condițiuni, intimatul C. Gerota nu mai avea calitatea de a pretinde în justiție respectarea contractului său singurul drept pe care legea îl da fiind acela de valorificare a pretențiunilor sale de daune față de Primăria Plosca.

Am întemeiat susținerile mele pe actele sus menționate și instanța de apel omite a se pronunța asupra acestei apărări a mele, care dacă ar fi fost discutată, de sigur că ar fi schimbat soluțiunea procesului.

Instanța de fond, atunci când respinge ca nefondat acest motiv de apel, violează dispozițiunile art. 1074 și 1075 c. civ. și cu exces de putere omite a se pronunța asupra actelor depuse de mine și în special asupra interogatorului Primăriei Plosca, prin care aceasta recunoaște valabilitatea contractului meu și dorința de a fi executat;

Având în vedere că, înaintea instanței de apel recurentul a invocat lipsa de calitate a reclamantului C. Gerota de a intenta acțiunea dedusă în judecată, susținând că singura persoană în drept a-i intenta o asemenea acțiune ar fi numai Primăria com. Plosca;

Că tribunalul respinge această apărare constatând în fapt că, prin acțiunea intimatului, astfel cum a fost modificată și precizată în instanță, dânsul nu cere rezilierea contractului de arendare al recurentului, ci numai să se constate că contractul acestuia este nul și nu-i poate fi opozabil pentru că a fost încheiat cu nerespectarea formelor legale și mai cere ca hotărîrea să fie opozabilă primăriei și ministerului, deoarece

primăria a arendat același teren și lui și intimatului Grossu, iar ministerul este autoritatea tutelară care, conform legii vânatului, supraveghează și controlează aplicațiunea acestei legi;

Că, dată fiind această situație, motivează tribunalul, intimatul C. Gerota are calitatea de a sta în instanță, el fiind titularul unui drept de arendare a cărui respectare o cere dela I. Grossu, titular și el al unui contract identic, însă nevalabil;

Că, adaogă tribunalul, ambele părți exercitând în mod concomitent și de sigur în prejudiciul uneia din ele dreptul de folosință specială decurgând din contractele lor, interesul și calitatea lui C. Gerota sunt justificate și dreptul lui nu poate fi redus la o simplă acțiune în daune în contra primăriei cât timp dânsul poate, dacă voește, să ceară să se respecte însuși contractul, pe baza căruia este dovedit că posedă și el;

Având în vedere că, prin motivul de casare în divergență, recurentul invoacă violarea art. 1074 și 1075 c. c., exces de putere și omisiune esențială;

Considerând că, după cum constată tribunalul în sentința atacată, constatare necontestată de recurent prin prezentul motiv de casare, intimatul C. Gerota, prin acțiunea sa, nu a cerut ca recurentul I. Grossu să fie obligat a-i predă folosința terenului arendat de primărie, în mod consecutiv și recurentului și lui, ci a cerut să se stabilească în justiție că, numai contractul său a fost încheiat cu respectarea prevederilor legii și ca atare numai acest contract este valabil și deci opozabil celui alt arendaș, cum și locatoarei și autorității tutelare;

Că, astfel intențată această acțiune nu este o acțiune directă dela locatar la locatar pentru predarea folosinței condate și unuia și altuia prin contracte deosebite de același locatar, ci o acțiune prin care se cere față cu toate părțile interesate, recunoașterea în justiție a unui drept de locațiune, pe temeiul unui titlu contestat de partea adversă;

Considerând că dreptul locatarului cu privire la bunul închiriat este un drept de creanță, pe baza căruia titularul lui nu poate în niciun chip pretinde direct dela un alt locatar respectarea folosinței sale asupra bunului închiriat succesiv; că dacă oricare din locatarii succesivi ai aceluiași bun este în dreptul său să pretindă locatarului predarea folosinței al căreia creditor este, niciun principiu de drept nu se opune însă, ca în procesul intentat de unul din chiriași locatarului în asemenea împrejurări, să fie introdus și celălalt locatar care ar pretinde un drept similar asupra aceluiași bun, tocmai pentru ca față cu toate părțile interesate, să se stabilească judecătorește, care din cele două contracte de locațiune trebuie considerat valabil;

Că, astfel fiind, devine inutilă examinarea chestiunilor puse în discuție prin motivul de casare în divergență, pentru că independent de împrejurarea că legea, prin textele invocate, nu recunoaște locatarilor succesivi între ei o acțiune în predarea folosinței bunului închiriat, ci numai dreptul la o acțiune în daune în contra locatarului, pricina de față însă nu are acest caracter și nu putea și nici nu a fost soluționată de instanța de fond pe acest temei juridic, ci pe acela al constatării nevalabilității contractului de arendare al recurentului;

Că, dar motivul de divergență este nefondat și se respinge, urmând că, la stăruința părții, celelalte mo-

tive să fie examinate de complectul obișnuit al Secțiunii.

Pentru aceste motive, Curtea respinge motivul I de casare, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 28 Ianuarie 1936

Președenția d-lui CONST. GH. RĂTESCU președinte

Dr. Samoil Breger și a. cu Ministerul public

Deciziunea nr. 248 Dosar nr. 4431/935

Ordonanță definitivă de neurmărire, Opoziția procurorului general. Notificarea opoziției prevenitului. Dacă notificarea opoziției trebuie făcută în termenul de 20 zile prevăzut de art. 137 pr. pen. Soluțiune afirmativă.

Art. 137 pr. pen. alin. 9 și 10 dispune că, în toate cazurile dreptul de opoziție contra ordonanțelor date de judecătorul de instrucție se cuvine și procurorului general de pe lângă Curtea de apel și că acesta va fi dator a notifica opozițiunea sa în cele 20 zile ce vor urma după darea ordonanței judecătorului de instrucție. Această notificare a procurorului general a fost prescrisă de legiuitor în scopul ca prevenitul să ia cunoștință că ordonanța judecătorului de instrucție a fost atacată în termen și că acesta să fie pus în măsură de a se apăra. Deși această formalitate nu este prescrisă sub pedeapsa nulității, totuși, față cu termenii imperioși ai legii și cu principiile că toate formalitățile privitoare la procedură și dreptul de apărare au a fi considerate ca esențiale, lipsa notificării opoziției de către procurorul general în termenul legal atrage nulitatea.

Curtea în complectul de divergență prevăzut de art. 15 din legea sa organică, a luat în cercetare motivul I suplimentar de casare formulat de d-l Dr. Samoil Breger și dr. Schronk Ludovic în recursul făcut contra deciziei cu nr. 42 din 1935 a Camerii de punere sub acuzare a Curții de Apel din Târgu-Mureș și anume chestiunea de a se ști dacă notificarea prevăzută de art. 137 alin. 10 proc. penală trebuie adusă la cunoștința părții, potrivit regulilor de procedură, înăuntrul celor 20 zile prescrise de acest text sau dacă este suficient a fi emisă numai înăuntrul acestui termen, indiferent dacă a fost comunicată chiar după expirarea acestor 20 zile.

După citirea jurnalului de declararea divergenței, au fost ascultați d-ii avocați Radu Rosetti și Al. Negoianu în susținerea motivului dedus în divergență, cerând casarea fără trimitere.

D-l procuror Aurel Căpățână a pus concluziuni pentru respingerea acestui motiv.

Curtea,

Având în vedere că din decizia supusă recursului rezultă că prin ordonanța definitivă cu nr. 18 din 27 Martie 1935, judecătorul de instrucție al cabinetului I de pe lângă Tribunalul Mureș a declarat că nu există caz de urmărire contra doctorilor Breger Samoil și Schronk Ludovic pentru faptele prevăzute și pedepsite de art. 401, 402, 404 și 405 c. penal, art. 50 N. p. combinat cu art. 380, 381, p. 2, 383 teza II și 388 c. penal în vigoare în Ardeal;

Că în urma opoziției făcute de procurorul general al Curții de Apel Târgu-Mureș, Camera de punere sub acuzare a aceleiași Curți, prin deciziunea cu nr. 42 din 1935 a decis că este cazul să fie puși sub urmărire dr. Breger Samoil pentru faptele prevăzute și pedepsite de

art. 50. N. p. 380 și 388 c. pen. ard., iar dr. Schronk Ludovic pentru acelea prevăzute și pedepsite de art. 1, 50. N. p. 381, p. 2, 388 și 69 c. pen. ard.;

Că, în contra acestei deciziuni inculpații au făcut recurs în sprijinul căruia au formulat mai multe motive de casare prin motivul suplimentar cerând casarea fără trimitere a deciziunii camerei, deoarece opoziția procurorului general le-a fost comunicată peste termenul de 20 zile prevăzut de art. 137 proc. penală;

Că, la termenul de 29 Noemvrie 1935 această secțiune a constatat că s'a ivit divergență asupra cesiunii de a se ști dacă notificarea pe care o prevede art. 137 alin. 10 pr. pen., trebuie să fie adusă la cunoștința părții, potrivit regulilor de procedură, înăuntrul celor 20 zile prescrise de acest text sau dacă este suficient a fi emisă numai înăuntrul acestui termen, indiferent dacă a fost comunicată chiar după expirarea acestor 20 zile;

Având în vedere că art. 137 pr. penală dispune prin aliniatele 9 și 10 că, în toate cazurile, dreptul de opoziție contra ordonanțelor date de judecătorul de instrucție se cuvine și procurorului general de pe lângă Curtea de apel și că acesta va fi dator a notifica a sa opoziție în cele 20 zile ce vor urma după darea ordonanței judecătorului de instrucție;

Considerând că formalitatea notificării opoziției procurorului general a fost prescrisă de legiuitor în scopul ca prevenitul să știe că ordonanța judecătorului de instrucție a fost atacată în termen, și ca el să poată fi pus în măsură de a se apăra prin memorii scrise la Camera de punere sub acuzare;

Că, deși această formalitate nu este prevăzută sub pedeapsă de nulitate, totuși față cu termenii imperioși ai legii și cu principiul că toate formalitățile privitoare la procedură și dreptul de apărare au a fi considerate ca esențiale, lipsa notificării opoziției în termenul legal atrage nulitatea;

Considerând că prin „notificarea” ordonanței în 20 zile nu se poate înțelege decât ca înăuntrul acestui termen opoziția să fi fost adusă la cunoștința prevenitului, în conformitate cu regulile prescrise de lege cu privire la comunicarea în genere a actelor de procedură, deoarece numai în acest caz scopul legiuitorului mai sus arătat, poate fi atins;

Că prin „notificare” nu a putut înțelege decât aducerea la cunoștința prevenitului a opoziției făcute de procurorul general, conform înțelesului pe care îl are în drept această expresiune, reese și din aceea că în același articol, în aliniatul 4, legiuitorul întrebuițează același cuvânt, dispunând că termenul de 3 zile pentru opoziția părții civile și a prevenitului nearestat curge din ziua „notificării” către dânsii a ordonanței date de judecătorul de instrucție și nu se poate concepe ca în atare caz un termen să înceapă a curge dacă ordonanța nu a fost adusă la cunoștința părții în modul prescris de lege;

Că, unul din motivele ce a determinat pe legiuitor ca pentru opoziția procurorului general să fixeze termenul de 20 zile, cu mult mai lung decât cel de 3 zile prevăzut pentru introducerea opoziției din partea procurorului tribunalului, este tocmai acela că acesta din urmă nu mai este obligat, cum este procurorul general de a notifica prevenitului opoziția sa;

Considerând, prin urmare, că într-o cât în speță se constată că opoziția făcută de procurorul general contra ordonanței judecătorului de instrucție a fost comunicată recurenților peste termenul de 20 zile prescrise de art. 137 proc. penală, această opoziție nu mai putea fi luată în cercetare și ordonanța de neurmărire a judecătorului de instrucție a rămas definitivă, așa că

deciziunea atacată cu recurs urmează să fie casată, fără trimitere, fără a mai fi necesară discutarea și a celorlalte motive de casare.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul și casează fără trimitere, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 28 Februarie 1936

Președenția d-lui CONST. G. RĂTESCU Preșiden

Petru Suciș și a. cu Aurelia Turdean

Deciziunea civilă nr. 557 Dosar nr. 2213/935

Legea conversiunii. Datorii învorbite dintr-un contract consimțit de debitor în legătură cu un fapt penal. Nu pot fi exceptate dela beneficiul conversiunii. Art. 69 din legea conversiunii din 7 Aprilie 1934.

Potrivit art. 69 punctul c din legea pentru lichidarea datoriilor agricole din 7 Aprilie 1934, sunt exceptate dela beneficiul conversiunii datoriile debitorilor care izvorăsc dintr-un fapt penal, pentru care a intervenit o hotărâre definitivă de condamnare.

Legiuitorul însă nu a înțeles să excepteze toate datoriile având oarecare legături indirecte cu comiterea unui delict, ci numai pe acelea unde obligațiunea debitorului izvorăște direct din săvârșirea faptului penal.

Curtea,

Asupra recursului introdus de Petre Suciș și Maria Suciș în contra încheerii nr. Ga 3789 din 1934 a Trib. Turda s. II-a :

Având în vedere că, prin această hotărâre, Tribunalul Turda s. II-a, a reformat hotărârea primei instanțe și prin consecință a respins contestația urmăriților Petre Suciș și soția sa, astăzi recurenți și a menținut executiunea efectuată în contra lor, după cererea creditoarei Aurelia Turdean;

Că, pentru a decide astfel, tribunalul constată și motivează că, Aurelia Suciș — fiica urmăriților — fiind angajată la Aurelia Turdean, în urma neregulilor pe care le-a comis s'a stabilit în sarcina sa o lipsă de 18616 lei; că, ulterior soții Suciș, au dat o declarație Aureliei Turdean prin care s'au obligat să primească intabularea pe averea lor pentru suma stabilită în sarcina fiicei lor; că, Aurelia Suciș fiind condamnată la închisoare și totodată obligată și la 18616 lei despăgubiri, reclamanta a intentat acțiune pentru această pretenție, a cerut executarea precum și intabularea asupra averii imobiliare a sotilor Suciș; că potrivit art. 69 pct. c. din legea pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934, datoriile debitorului, izvorând din fapte penale sunt exceptate dela beneficiul conversiunii; că, debitorii urmăriți Petru Suciș și soția sa luând asupra lor sumele sustrate de fiica lor Aurelia, în speță că va scăpa de pedeapsă, prin aceasta au devenit solidari la plată împreună cu fiica lor, condamnată ulterior și la despăgubiri cu suma arătată mai sus; că indiferent de data când soții Suciș au luat asupra lor restituirea acestor sume, datoria izvorând din fapte penale trebuie considerată ca exceptată dela beneficiul legii suscitate atât pentru debitoarea principală cât și pentru debitorii solidari, adică recurenții cari nu pot beneficia de conversiune.

Văzând motivul de casare tras din violarea art. 69 pct. c din legea lichidării;

Considerând că, potrivit art. 69 pct. c din legea dela 7 Aprilie 1934, se exceptează dela beneficiul conversiunii, datoriile debitorilor de orice fel izvorând din fapte

penale, pentru care a intervenit o hotărâre definitivă de condamnare;

Considerând însă că, legiuitorul adoptând criteriul exceptării datoriei decurgând dintr-un fapt penal, n'a înțeles ca să fie exceptate toate datoriile având oarecare legături indirecte cu comiterea unui delict, ci numai pe acelea unde obligația debitorului izvorăște direct din săvârșirea faptului penal;

Că, în speță, din cele stabilite în fapt de către instanța de fond reeșind că, obligațiunea recurenților derivă dintr-un contract, consimțit de dânsii cu voință liberă, datoria lor nu poate fi considerată ca izvorând dintr-un delict, în sensul art. 69 pct. c, după cum în mod eronat a judecat tribunalul;

Că, astfel fiind, motivul de casare se găsește întemeiat și recursul urmează a fi admis, urmând ca instanța de fond să examineze dacă recurenții întrunesc și celelalte condițiuni cerute de legea dela 7 Aprilie 1934, pentru a putea beneficia de conversiune.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 16 Martie 1936

Președinția d-lui CONST. GH. RĂTESCU președinte

G. M. Onofrei cu Ministerul public
Decizia nr. 950 Dosar nr. 1039/936

Banerută frauduloasă. Dacă acțiunea penală se poate deschide chiar înainte de declararea în faliment. Soluțiune afirmativă. Condițiuni. Noile dispozițiuni ale legii concordatului preventiv. Art. 875 alin. 1 cod. com. Art. 63 și 60 din legea concordatului preventiv. Art. 128 pr. pen.

În principiu declarațiunea în stare de faliment trebuie să preceadă acțiunea penală de bancrută, cu excepțiunea cazurilor prevăzute de art. 875 alin. 1 cod. com., care dispune că acțiunea pentru bancrută poate fi pusă în mișcare chiar înainte de declararea în faliment când încetarea plăților este însoțită de dosire, de ascundere, de dare la o parte, sustragere sau împușinare frauduloasă a patrimoniului în dauna creditorilor, așa că faptele unui comerciant așa cum sunt stabilite de judecătorul de instrucție pot fi sancționate conform dreptului comun și înainte de declararea în stare de faliment.

Prin art. 60 alin. ultim din legea concordatului preventiv nu s'a mai subordonat independența acțiunii penale de bancrută frauduloasă de faptul declarării în stare de faliment, ci s'a dat dimpotrivă prioritate acțiunii penale, însă în schimb s'a cerut să se facă o instrucțiune de către judecătorul de instrucție, care potrivit art. 128 pr. pen. se încheie printr-o ordonanță definitivă de urmărire sau neurmărire, numai în urma căreia să se seziseze tribunalul comercial pentru declararea în faliment.

Curtea,

Asupra recursului declarat de Gheorghe Onofrei contra jurnalului Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel Iași nr. 32 din 1936 prin care se reformează ordonanța judecătorului de instrucție de pe lângă Tribunalul Roman din 10 Ianuarie 1936 și se invită judele instructor să statueze prin ordonanța definitivă asupra rezultatului instrucțiunii, după care va trimite dosarul tribunalului pentru a se pronunța asupra declarării în stare de faliment:

Având în vedere motivul de casare invocat și intitulat:

„Violarea art. 60 alin. 3 din legea asupra concordatului preventiv, violarea principiului că legea posterioară abrogă pe cea anterioară când cuprinde dispozițiuni contrarii ei și exces de putere prin greșită aplicare a art. 875 alin. I cod comercial și art. 128 și următorii din procedura penală” și prin care se susține în esență că greșit Camera de punere sub acuzare a reformulat ordonanța judecătorului de instrucție al Trib. Roman care a constatat numai că Gh. Onofrei poate fi pus sub inculpare pentru delictul de bancrută frauduloasă și a trimis dosarul tribunalului pentru a se pronunța asupra falimentului, rămânând ca după aceasta să se deschidă acțiune publică pentru bancrută frauduloasă, deoarece conform art. 60 alin. 3 din legea concordatului preventiv, un comerciant nu poate fi dat în judecată, decât numai după ce va fi declarat în stare de faliment și art. 875 c. com. care face excepție dela principiul prevăzut de art. 880 c.com. nu poate fi aplicat în cauză, față de dispozițiunile din legea nouă a concordatului preventiv. Și astfel fiind, Camera de punere sub acuzare cu exces de putere a aplicat greșit art. 875 cod. com. și art. 128 și următorii pr. pen. la darea deciziei și în consecință cere casarea fără trimitere conform art 53 din legea curții de casație;

Având în vedere că în fapt se constată că, prin deciziunea nr. 30 din 1935 a Curții de Apel Iași s. II, s'a revocat concordatul preventiv acordat comerciantului Gh. Onofrei din comuna Roman și s'a ordonat lichidarea falimentară a averii acestuia în conformitate cu art. 60 alin. II din legea concordatului preventiv din 1933 și tot deodată, în conformitate cu dispozițiunile art. 63 alin. III al aceleiași legi, s'a cerut Parchetului Roman, prin adresa nr. 7821 din 1935, să procedeze la cercetări pentru a stabili dacă numitul comerciant poate fi inculpat pentru bancrută frauduloasă. Pe baza acestei adrese, Parchetul Roman a cerut judecătorului de instrucție să procedeze la cercetări;

Instrucția terminându-se, judecătorul de instrucție, prin ordonanța din 10 Ianuarie 1936, de acord cu concluziunile parchetului, după ce constată că învinuitul poate fi pus sub inculpare, în baza art. 880 cod. com., nu dă ordonanță definitivă în acest sens, ci dispune trimiterea dosarului tribunalului pentru a statua asupra declarării în stare de faliment și după aceasta, să decidă asupra acțiunii publice;

Că, în contra acestei ordonanțe declarând opoziție Parchetul General din Iași Camera de punere sub acuzare Iași, prin jurnalul atacat cu recursul de față, invită pe Judecătorul de instrucție Roman să statueze printr-o ordonanță definitivă asupra rezultatului instrucțiunii și apoi să trimită dosarul tribunalului pentru a se pronunța asupra stărei de faliment;

Considerând că art. 60 alin. III din legea concordatului preventiv dispune că în cazul când judecătorul de instrucție, în cursul cercetărilor, va găsi pe comerciant că poate fi inculpat pentru bancrută frauduloasă, va sezisa imediat tribunalul comercial care va proceda la declararea în stare de faliment ;

Considerând că în speță judecătorul de instrucție constată că Gh. Onofrei a avut registre neregulate ținute și avându-le astfel a sustras cu scopul de a-și face o parte din activul său, că a înstreinat cu ușurință și cu rea credință o însemnată parte din mărfuri, fără a încasa contravaloarea lor, frustrând astfel pe creditorii, că a disimulat o parte din activul său tăinuind veniturile provenite din chirii și în special din exploatarea unei păduri din comuna Războieni jud. Neamț;

Având în vedere că, în principiu, declarațiunea în stare de faliment trebuie să preceadă acțiunea penală de bancrută cu excepțiunea cazurilor prevăzute în art. 875 alin. I cod. com. care dispune că acțiunea pentru bancrută poate fi pusă în mișcare chiar înainte de declararea în faliment când încetarea plăților este însoțită de dosire, de ascundere, de darea la o parte, sustragerea sau împușinarea frauduloasă a patrimoniului în dauna creditorilor;

Că, prin urmare, faptele comerciantului, așa cum au fost stabilite de judecătorul de instrucție, puteau fi sancționate conform dreptului comun și înainte de declararea în stare de faliment;

Având în vedere că, potrivit art. 60 alin. ultim din legea concordatului preventiv nu s'a mai subordonat independența acțiunii penale de bancrută frauduloasă de faptul declarării în stare de faliment, ci s'a dat dimpotrivă prioritate acțiunii penale; în schimb a cerut însă să se facă o instrucțiune de către judecătorul de instrucție, instrucție care nu se poate încheia decât după regulile prevăzute de art. 128, printr'o ordonanță definitivă de urmărire sau neurmărire, urmând apoi să se seziseze tribunalul comercial pentru declararea în faliment;

Că, decizând astfel, Camera de puenre sub acuzare, de pe lângă Curtea de Apel din Iași a făcut o bună aplicațiune a art. 63 alin. III din legea concordatului preventiv și a art. 128 pr. pen. și deci motivul de casare este nefondat și recursul urmează a se respinge ca afare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASATIE SI JUSTITIE S. III-a
Audiența de la 19 Iunie 1936
Președinția d-lui C. CRĂCIUNESCU Consilier
Soc. Carpatina cu Vasile St. Oancea ș. a.
Decizia nr. 1128 Dosar nr. 263/930

Regimul apelor. Autorizațiune definitivă de folosire. Contestație. Neadmisibilitate. Revenirea Ministerului Lucrărilor Publice asupra autorizațiunii date anterior. Ilegalitate. Art. 51 și 52 din legea regimului apelor din 1924.

Potrivit art. 51 din legea regimului apelor din 1924, cu privire la autorizațiunile de folosire a apelor precum și la lucrările și executarea lor, și a art. 52 paragr. 5 din regulamentul legii, rezultă că cei interesați nu pot să-și prezinte observațiunile sau pretențiunile lor până la data sorocită de către Ministerul de Lucrări Publice a anchetei preliminare de autorizațiune și că ulterior nu se vor mai lua în seamă.

Prin urmare, în speță, întimații formulându-și pretențiunile lor în contra cererei de autorizare a Soc. Carpatina de a folosi râul Lotru, posterior intervenirii deciziunii nr. 474 din 23 Martie 1928 de autorizare și după ce a rămas definitivă și executorie, deciziunea Ministerului Lucrărilor Publice nr. 69.714 din 1929 prin care se revine asupra chestiunii definitiv tranșate este ilegală ea violând dispozițiunile art. 51 și 52 din legea regimului apelor din 1924.

Curtea,

Asupra recursului introdus de Soc. An. Română pentru industria forestieră Carpatina împotriva deciziunii nr. 69.714 din 2 Decembrie 1929 a Ministerului Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, în proces cu Vasile, Valeriu și Maria Aliman Oancea și D. Crețeanu

în calitate de procurator al moștenitorilor Pefre Oancea;

Văzând motivul de recurs astfel formulat :

I. — Violarea art. 4 din legea regimului apelor din 1924 și art. 4 par. 3 din regulamentul acestei legi. Exces de putere și nemotivare.

În anul 1902 între Soc. Anon. Lotru azi Carpatina și frații P. și Al. Oancea a intervenit un act de tranzacție privitor la lucrările ce erau necesare plutirii pe Lotru și care în parte urmau să se facă atât pe ondul riveran, cât și în albia râului Lotru, proprietate a fraților Oancea. Termenul stabilit pentru regimul de folosință al acestor lucrări era de 25 ani expirând în 4 Mai 1927.

La epoca încheerii tranzacției râul Lotru era de domeniu privat, astfel că riveranii erau și proprietari ai albiei râului. Prin legea din 23 Iulie 1906, râul Lotru este declarat de domeniu public, iar prin legea regimului apelor din 1924 și anume prin art. 4 și prin regulamentul respectiv (art. 4 par. 3) se mențin, de altfel conform cu prevederile constituționale, dispozițiunile legii din 1906, în privința râului Lotru.

În această situațiune, Societatea Carpatina obține, în conformitate cu legea în vigoare, autorizația de plutire cu nr. 474 din 23 Martie 1928, autorizație care nu prevede vreo obligație în sarcina noastră față de frații P. și Al. Oancea, azi reprezentanți prin moștenitorii lor.

La 16 Februarie 1929, față cu pretențiunile tardiv formulate ale moștenitorilor P. și Al. Oancea — tardivitate asupra căreia am formulat osebit motiv de casare — se dă o decizie de serviciul apelor Regiunea V Craiova, confirmată față de apelul nostru, de Ministerul Lucrărilor Publice cu decizia nr. 69714 din 2 Decembrie 1929, atacată cu recursul de față, decizie prin care se modifică actul de recunoaștere a folosinții ce ne-a fost eliberat la 23 Martie 1928.

Or noi, atât la prima instanță, cât și în apel, ne-am plâns împotriva acestei procedări, pentru că în primul rând moștenitorii lui P. și Al. Oancea nu aveau calitatea de a formula pretențiuni pentru lucrările executate și aflate în albia râului Lotru, deoarece prin legea din 1906 și art. 4 din legea regimului apelor din 1924, râul Lotru fiind de domeniu public încă dela 1906, Statul este proprietarul albiei acestui râu.

Acest motiv ne este înlăturat prin exces de putere, hotărîrea Regiunii V Craiova mărginindu-se a se referi la un ordin arbitrar al Ministerului Lucrărilor Publice și numai prin completă nemotivare și violare a art. 4 din legea regimului apelor, Ministerul Lucrărilor Publice ne respinge ca nefondat apelul nostru.

II. — Violarea art. 52 din legea regimului apelor din 1924 și art. 52 par. 5 din regulament, exces de putere și nemotivare.

În conformitate cu dispozițiunile art. 52, la 23 Martie 1928 ne s'a eliberat actul de recunoaștere a folosinței de transport de lemne libere pe râul Lotru și alineatul său Latorîța.

Între alte prevederi ale acestui text, este aceea din alin. b, privitoare la termenul fatal înăuntrul căruia cei interesați își pot formula în mod valabil pretențiunile lor.

Or, moștenitorii fraților P. și Al. Oancea, cu ocazia anchetei făcute în conformitate cu prevederile art. 52 și 53 din lege și regulament și referitoare la plutirea de către noi a lemnelor libere pe Lotru și Latorîța și în urma căreia ni s'a eliberat autorizația nr. 474 din 1928, nu au formulat nicio observațiune și nicio pretențiune împotriva noastră sau a altuia.

În asemenea condițiuni, ancheta suplimentară, constatată prin procesul-verbal din 16 Noembrie 1928 al Serviciului Apelor Regiunea V Craiova, ca urmare la ordinul nr. 53748 din 1928 al Direcției Apelor, este făcută în contra dispozițiilor legii regimului apelor din 1924 și în consecință, atât hotărîrea nr. 184 din 1929 a Serviciului Apelor Regiunea V Craiova, cât și decizia nr. 69714 din 2 Decembrie 1929 a Ministerului Lu-

crărilor Publice, atacată în recursul de față, au fost date cu violarea textelor invocate de noi. Într-adevăr, cu ocazia cercetării suplimentare din 16 Noembrie 1928, noi am obiectat între altele și că această procedură suplimentară este neadmisibilă, deoarece neconformarea moștenitorilor fraților P. și A. Oancea la dispozițiunile art. 52 alin. b, neconformare sancționată în mod expres cu o decizie, nu poate crea acestora, un privilegiu în afară de lege, adică să formuleze tardiv pretențiuni referitoare la o chestiune care a fost tranșată în mod definitiv și față de ei, prin eliberarea actului de recunoaștere a folosinței, act ce nu cuprinde vreo sarcină pentru noi în favoarea acestora.

Această obiecțiune nici nu a fost luată în considerare cu ocazia hotărârii nr. 184 din 1929, iar Ministerul Lucrărilor Publice ca instanță de apel, ne respinge acest motiv fără nicio motivare și numai cu exces de putere și cu violarea art. 52 din lege, ne respinge apelul nostru.

Având în vedere că din deciziunea atacată cu prezentul recurs rezultă că Serviciul Apelor, Regiunea V Craiova, prin deciziunea nr. 184 din 16 Februarie 1929 și motivat de cererea moștenitorilor fraților Petre și Aliman Oancea, intimati în recurs, precum și de ordinea Direcțiunii Apelor, în virtutea art. 54 din legea și regulamentul regimului apelor, a autorizat și obligat pe Soc. An. Carpatina a folosi și întreține pe întreaga durată a recunoașterii acordate de serviciul apelor cu actul nr. 474 din 1928, instalațiunile de plutire dela Cataractele Lotrului și a plăți moștenitorilor fraților Petre și Aliman Oancea și a depune pentru instalațiunile ce se găsesc pe proprietatea necontestată a acestora, diferite despăgubiri în condițiunile specificate sub art. 1—7 inclusiv din dispozitiv; că această deciziune este bazată pe alineatul 6 din actul de tranșărie încheiat la 4 Mai 1902 între Soc. Lotru azi Carpatina și frații Petre și Aliman Oancea, proprietarii muntelui Mânăileasca, prin care s-a stabilit regimul de folosință al lucrărilor ce erau necesare plutirii pe Lotru în favoarea numitei societăți pe un termen de 25 ani care expira la 4 Mai 1927, cât și pe actul nr. 474 din 1928 al serviciului apelor, prin care s-a recunoscut Soc. Carpatina folosința de a transporta lemne libere pe Lotru până la 27 Iunie 1954;

Că în contra acestei deciziuni făcându-se apel de către Soc. Carpatina și frații Oancea în calitatea arătată, Ministerul Lucrărilor Publice, prin decizia nr. 69.714 din 2 Decembrie 1929, supusă recursului, a respins toate apelurile, însușindu-și motivele hotărârii apelate;

Având în vedere că prin motivul II produs mai sus, recurenta Soc. Carpatina se plânge de violarea art. 52 din legea regimului apelor și art. 52 par. 5 din regulamentul ei, exces de putere și nemotivare, susținând că într-un câț în contra actului de recunoaștere nr. 474 din 1928, prin care recurenta a obținut autorizația de plutire pe râul Lotru până în anul 1954, intimații nu au formulat nicio pretențiune, numita autorizațiune a rămas definitivă și deci ministerul nu mai putea să revină prin deciziunea atacată, satisfăcând o cerere de despăgubiri ce a fost formulată tardiv și sancționată de art. 52 printr-o decădere;

Considerând că, în adevăr, potrivit art. 51 din legea regimului apelor din 1924, autorizațiile de folosire a apelor, precum și lucrările și executarea lor, se acordă de Ministerul Lucrărilor Publice, cu avizul ministerele de resort, îndeplinindu-se următoarea procedură: cererile vor fi prezentate Ministerului Lucrărilor Publice și vor fi însoțite de proiectele lucrărilor solicitate, după cum se vede în regulamentul de aplicare al acestei legi. Pe baza proiectelor acestor lucrări, Ministerul

Lucrărilor Publice, în termen de cel mult trei luni, afișează spre cunoștința tuturilor celor interesați o publicațiune care va cuprinde: a) locul unde se află depusă cererea împreună cu memoriul și proiectul lucrărilor și data până la care cei interesați le pot cere; b) locul unde se va face ancheta de către autoritatea competentă și data la care va avea loc, menționând că atunci toți cei interesați trebuie să-și prezinte observațiunile și pretențiunile lor, și că ulterior nu se vor mai lua în seamă astfel de întâmpinări;

Considerând că din aceste dispozițiuni legale rezultă că, în cazul când la locul și data fixată de autoritate pentru efectuarea anchetei asupra cererii de autorizare a folosinței unei ape, cei interesați nu au prezentat observațiunile și pretențiunile lor, asemenea întâmpinări nu vor mai putea fi luate în cercetare, interesații fiind decăzuți din dreptul de a și le valorifica ulterior;

Având în vedere că în speță, cu ocazia anchetei preliminare actului de autorizațiune a folosinței râului Lotru în favoarea Soc. Carpatina, întreprinsă de autoritate în conformitate cu textul citat, se constată că intimații moștenitorii fraților Oancea, nu au formulat nicio pretențiune sau obiecțiune în contra cererii de autorizațiune a numitei societăți; că totuși la data de 23 Mai 1928, deci posterior intervenirii deciziunii nr. 474 din 23 Martie 1928 de autorizare și recunoaștere a folosinței de către Soc. Carpatina a râului Lotru și după ce această deciziune a rămas definitivă și executorie, dânsii au formulat pretențiunile lor prin o petiție adresată Ministerului Lucrărilor Publice cerând despăgubiri pentru instalațiunile folosite de Societatea Carpatina și făcute pe proprietatea lor și pentru instalațiunile făcute pe proprietatea în litigiu între ei și Obștea Runculeț din Voineasa, pretențiuni cari au fost soluționate favorabil în apel prin deciziunea ministerului cu nr. 69.714 din 1929, atacată cu recurs; că însă, într-un câț asemenea pretențiuni de despăgubire, au fost formulate tardiv de către intimați, în conformitate cu art. 51 și 52 din textele citate, autoritatea nu mai avea căderea a le lua în cercetare și soluționa, după cum a procedat, intimații fiind decăzuți din dreptul de a le pretinde;

Că dar deciziunea nr. 69.714 din 1929 a Ministerului Lucrărilor Publice prin care se revine asupra unei chestiuni, definitiv tranșată prin decizia nr. 474 din 1928, este dată cu exces de putere și violarea art. 51 și 52 din citata lege, și deci motivul II urmează a se admite, casându-se deciziunea atacată; iar în fond pe baza faptelor constante și a considerațiunilor sus expuse, urmează a se respinge cererea intimaților relativă la recunoașterea instalațiunilor de plutire făcută de Soc. Carpatina la Cataractele Lotrului și la fixarea despăgubirilor convenite lor înregistrate la nr. 24330 din 1928 la Ministerul Lucrărilor Publice;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, iar în fond, respinge cererea intimaților, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III.

Audiența dela 28 Februarie 1936

Prezidenția d-lui AL. PETREZ consilier
Teodor Vulcan en Casa Generală de Pensiuini
Decizia nr. 419 Dosar nr. 2020/933

Pensiuini. Reangajat înseris la pensie în 1910, după 18 ani serviți. Intrarea în serviciul C. F. R. ca funcționar civil în 1912 unde a mai servit 19 ani. Dacă are dreptul la rectificarea pensiuinei, spre a-i se adăuga la anii serviți ca reangajat, anii serviți anterior reangajării și cei serviți posterior pensionării ca reangajat.

Soluțiune negativă. Art. 62, 110, 88 și 108 din Legea generală de pensii din 1925.

1. — Prin art. 62 din legea generală de pensii din 1925 se prevede că pensia este personală și definitivă, așa că orice timp ar mai servi pensionarul după înscrierea sa la pensie, nu i se mai poate adăuga la anii de mai înainte pentru a-i modifica pensia, chiar dacă drepturile fiind stabilite, pensionarul nu și le-a exercitat și a continuat a funcționa, în afară de excepțiile prevăzute de lege, iar prin art. 110 din zisa lege, legea din 1910 și regulamentul din 1912 care permitea dreptul la rectificarea pensiunilor reangajaților, au fost abrogate.

2. — Numirea unui reangajat pensionar în serviciul C. F. R. ca funcționar înainte de războiu și menținerea lui și după unire poate echivala cu o reactivare în sensul art. 88 și 108 din legea generală de pensii dela 1925, însă această menținere să fie făcută în vederea reorganizării serviciilor Statului în teritoriile alipite, nu în Vechiul Regat.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Teodor Vulcan în contra deciziei nr. 195 din 1933 a Curții de Conturi s. II-a în proces cu Casa Generală de Pensii:

Având în vedere că prin decizia atacată cu recurs Curtea de Conturi a admis în parte apelul făcut de Teodor Vulcan în contra deciziei Comisiunii de Pensii;

Că pentru a decide astfel Curtea de Conturi constată în drept și în fapt următoarele: prin decizia nr. 1086 din 1910 Comisiunea de Pensii a recunoscut lui Teodor Vulcan o pensie de 40 lei lunar pentru 18 ani serviți ca reangajat în armată; că în urmă el a mai servit la căile ferate încă timp de 19 ani și 5 luni, dela 1 August 1912 și până la 31 Decembrie 1931; că sus numitul a pretins, în baza legii de pensii din 1910 și a regulamentului din 1912 cum și în baza art. 88 și 108 din legea generală de pensii să i se contopească anii serviți înainte de pensionarea sa ca reangajat în armată cu anii serviți după pensionare, la căile ferate, iar Curtea de Conturi i-a respins cererea pe baza art. 62 din legea generală de pensii care prevede că drepturile de pensie, odată stabilite, nu mai pot fi modificate prin adăugirea timpului servit după pensionare, precum și pe baza art. 110 din aceeași lege prin care se abrogă toate legile și regulamentele anterioare legii din 1925;

Că, motivează apoi Curtea, nimic nu se opune după legea din 1925, ca prin împlinirea unui nou timp de peste 10 ani serviți cu rețineri și deci calculabili la pensie, funcționarul fost pensionat, să dobândească un nou drept de pensie distinct de cel stabilit anterior și în consecință îi stabilește pensia pentru cei 19 ani serviți la căile ferate;

Văzând motivele de casare în cuprinsul următor :

Exces de putere. Violarea și greșita aplicare și interpretare a art. 2 lit. f din legea asupra pensiei gradelor inferioare în armată din 27 Mai 1910, combinat cu art. 236 din regulamentul legii de pensii dela 3 Aprilie 1912, precum și a art. 62 și 110 din legea generală de pensii din 15 Aprilie 1925 și art. 1 din codul civil.

Intr'adevăr subsemnatul fiind înscris la pensie ca grad inferior reangajat în armată, prin decizia nr. 1086 din 1910 a Comisiunii pentru constatarea și regularea drepturilor la pensie după un serviciu de 18 ani cu o pensie de bază de 40 lei lunar am servit ulterior ca funcționar al Regiei Autonome C. F. R., un număr de 19 ani și în conformitate cu art. 2 lit. f din legea asupra gradelor inferioare în armată din 27 Mai

1910 combinat cu art. 236 din regulamentul legii generale de pensii din 3 Aprilie 1912, am dreptul ca anii serviți ca funcționar civil să fie contopiți cu anii serviți în armată, deoarece, după cum se dovedește cu actele dela dosar și cum Casa Generală de Pensii nu contestă, am împlinit vârsta de 57 ani și pentru că acest drept constituie pentru mine un drept câștigat. Curtea de Conturi s. II-a motivează că acest drept de rectificare nefiind menținut și în legea din 1925, a fost desființat prin dispozițiile art. 62 din această lege, potrivit cărora drepturile de pensie odată stabilite nu mai pot fi modificate prin adăugirea timpului servit după pensionare, precum și prin dispozițiile art. 110 din aceeași lege, prin care se abrogă toate legile și regulamentele anterioare.

Problema care se pune este dacă aceste două articole din legea din 1925 îmi sunt aplicabile mie. Subsemnatul susțin că nu întru cât la data promulgării legii din 1925, eu eram deja pensionar încă dela 1910 și ocupam încă din 1912 o nouă funcțiune la Stat, în baza art. 2 lit. f din sus citata lege dela 27 Mai 1910, combinat cu art. 236 din regulamentul legii de pensii din 3 Aprilie 1912; prin aceste texte mi se recunoștea **expressis verbis** acest drept, precum și acela de a cere rectificarea pensiei mele militare spre a mi se adăuga și anii serviți ulterior într-o funcțiune civilă la Stat.

Curtea de Conturi motivează că acest drept n'a fost menținut de legea generală de pensii din 1925. Dar această lege nu dispune decât pentru viitor și art. 62 și 110 trebuie interpretate în speța de față, ca fiind aplicabile acelor reangajați cari, pensionați ulterior datei de 15 Aprilie 1925, data publicării legii de pensii, au ocupat o nouă funcțiune la Stat, județ sau comună. S-ar putea spune că acești reangajați nu mai au dreptul să obțină rectificarea pensiei militare conform art. 62 și 110 din legea generală de pensii din 1925. Dar pentru ca aceste dispozițiuni ale legii generale de pensii, să fie aplicabile și reangajaților, cari ca subsemnatul fuseseră pensionați anterior acestei legi și ocupaseră tot anterior ei o nouă funcțiune civilă, ar fi trebuit ca legea să o spună expres. Căci dacă este adevărat că legiuitorul poate lua măsuri cu efect retroactiv, nu este mai puțin adevărat că el trebuie să o spună expres, altfel rămânând să se aplice dispoziția generală a art. 1 din codul civil, care glăsuște: legea dispune numai pentru viitor, ea n'are putere retroactivă.

Or de nicăeri nu se vede că legea din 1925 a vrut ca ea să aibă putere retroactivă și inutil s-ar căuta nu numai în art. 62 și 110 dar în tot textul ei o asemenea dispozițiune.

În consecință legea din 1925 neavând efect retroactiv eu puteam cere rectificarea pensiei mele conform legii din 1910 într-o dată ulterior pensionării mele mă prevalasem și exercitam dreptul ce-mi conferise această lege de a ocupa o nouă funcțiune civilă și a obține la sfârșitul acesteia rectificarea pensiei mele de reangajat.

Conform art. 2 lit. f din legea din 27 Mai 1910 urma să mi se adauge la cei 18 ani serviți ca reangajați în armată, 19 ani serviți ulterior în administrația C. F. R.

Curtea de Conturi s. II-a a comis un exces de putere atribuind legii generale de pensii din 1925 o putere retroactivă pe care legiuitorul n'a înțeles să i-o dea.

De asemeni Curtea de Conturi a violat art. 1 din codul civil și art. 2 lit. c din legea din 1910 combinat cu regulamentul legii de pensii din 1912, singurile aplicabile în speță și a aplicat și interpretat greșit art. 62 și 110 din legea generală de pensii din 1925 cari nu erau aplicabile în speță.

Dar Curtea de Conturi a violat și a aplicat greșit și art. 88 și 108 din legea de pensii dela 1925, respingând cererea ce îi făcusem în subsidiar de a nu i se aplică cel puțin dispozițiunile art. 88 și 108 din această lege în virtutea cărora pensionarii reactivați în interesul serviciului Statului în intervalul dela 9 Aprilie 1918 până la 1 Octombrie 1925 au dreptul a li se stabili o nouă pensie adăugându-se și timpul servit dela data reactivării.

Aplicarea acestei dispozițiuni de excepție, zice Curtea de Conturi, nu poate fi extinsă și asupra acelor pensionari, foști pensionari, cum este apelantul, cari nu au fost rechemati în serviciu în intervalul de timp mai sus menționat.

Această înaltă instanță s-a pronunțat însă prin deciziile nr. 580 din 2 Iunie 1928, 10 din 1929, 725 din 1930 motivând că art. 88 din legea generală de pens. uni se aplică și acelor pensionari cari au fost reactivați în serviciul Statului ungar sau rus ca funcționari, anterior unirei și au continuat serviciul fără întrerupere și sub Statul român. Cu atât mai mult acest text se aplică acelor pensionari cari fuseseră în serviciul Statului ungar ca funcționari și au continuat serviciul fără întrerupere și sub Statul român.

Căci după cum se spune în decizia nr. 725 din 1930, a acelei onorate înalte Curți, „nu e rațional și nici în spiritul dispozițiilor acestui text a se face vreo distincție între pensionarii reactivați direct prin numirea lor în funcțiune, și între cei cari au fost recunoscuți ca atare prin confirmarea lor în funcțiuni pe care deja le îndeplineau.

Cum art. 108 al legii generale de pensuni din 1925 extinde dispozițiile de favoare ale art. 88 și pensionarilor în aceeași situațiune din Vechiul Regat, cred că interpretarea dată art. 88 urmează a fi dată și art. 108, acest text încadrând pe acei pensionari, cari, ca în cazul meu, fuseseră în serviciul Statului român anterior unirei și au continuat serviciul fără întrerupere și după această dată. **Ubi eadem est legis ratio, ibi eadem est legis dispositio.**

Pe baza acestor texte, cerusem Curții de Conturi în subsidiar să mi se conteze pe lângă anii serviți ca reangajat în armată, cel puțin anii serviți la Stat ca funcționar civil cu începere dela data unirei.

Conform dispozițiilor de mai sus urma să mi se unifice anii serviți în armată cu cei serviți ulterior în administrația C. F. R., aplicându-mi-se tocmai dispozițiile de favoare menționate în subsidiarul formulat în apelul meu și în prezentul motiv de casare.

Având în vedere că recurentul se plânge de violarea art. 2 din legea de pensuni din 1910 combinat cu art. 236 din regulamentul legii din 1912, precum și a art. 62 și 110 din legea din 1925 și art. 1 din codul civil și violarea art. 88 și 108 din legea generală de pensuni, susținând în prima parte a motivelor de casare că, potrivit legii din 1910 și regulamentul din 1912, reangajații pensionari au dreptul la rectificarea pensiunii prin contopirea anilor serviți înainte de prima pensionare ca reangajat în armată cu anii serviți după pensionare; iar în partea a doua a motivelor de casare arată că el putea să adauge și timpul servit după pensionarea sa chiar și în baza art. 88 combinat cu art. 108 din legea de pensuni, deoarece, deși a fost reactivat înainte de unire, totuși a funcționat în serviciu și după unire, ceea ce echivalează cu o reactivare în sensul sus citatelor texte;

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 62 din legea generală de pensuni din 1925, pensiunea este personală și definitivă și că orice timp

ar mai servi pensionarul după înscrierea sa la pensiune, nu i se mai poate adăuga la anii de mai înainte pentru a-i modifica pensiunea, chiar dacă drepturile fiind stabilite, pensionarul nu și le-a exercitat și a continuat a funcționa, în afară de excepțiunile prevăzute de legea de față;

Considerând că din dispozițiunile clare și precise ale citatului text rezultă că timpul, servit de un funcționar ulterior scoaterii sale la pensie nu se poate adăuga la anii serviți mai înainte pentru a se majora pensiunea, în afară de excepțiunile prevăzute de lege.

Având în vedere că, deși este adevărat că legea din 1910 și regulamentul din 1912 prevede dreptul de rectificare a pensiunii reangajaților cari au servit ulterior pensionării în funcțiuni civile, totuși față de dispozițiunile art. 110 din legea generală de pensuni, care prevede că, toate dispozițiunile din legi și regulamente cari conțin dispozițiuni contrare legii de față sunt și rămân abrogate, dispozițiunile legii din 1910 și ale regulamentulului din 1912 cu privire la acel drept de rectificare a pensiunii, fiind contrarii art. 62 din legea generală de pensuni din 1925, sub regimul căreia recurentul a cerut rectificarea pensiunii au fost abrogate prin art. 110 citat;

Că dar recurentul neputând pretinde rectificarea pensiunii sale pe baza legii din 1910 și a regulamentulului din 1912 prima parte a motivelor de casare este nefondată;

Având în vedere că susținerea recurentului că menținerea sa în serviciu după unire echivalează cu o reactivare în sensul art. 88 și 108 din legea de pensuni este de asemenea neîntemeiată;

Că într'adevăr în conformitate cu art. 88 din legea generală de pensuni, pensionarii din teritoriile alpite care au fost reactivați de autoritățile române în interesul serviciului Statului în cei dintâi 3 ani dela unire, termen prelungit până la 1 Octombrie 1925 prin art. 3 din legea dela 1924 au dreptul de a cere să li se stabilească o nouă pensiune adăugându-li-se și timpul servit dela data reactivării;

Că potrivit art. 108 din aceeași lege, dispozițiunile de mai sus sunt aplicabile și pensionarilor din Vechiul Regat cu aceeași condițiune;

Că în spiritul art. 88 din legea acest text se referă deopotrivă atât pensionarilor din teritoriile eliberate, reactivați după unire în intervalul prevăzut de el, cât și celor reactivați anterior unirei dar cari au fost menținuți în serviciu de Statul român, în vederea reorganizării serviciilor statului în teritoriile alpite, menținere în serviciu care echivalează cu o reactivare, ceea ce nu este cazul recurentului, întru cât el a fost reactivat în Vechiul Regat;

Că dar recurentul nu poate pretinde rectificarea pensiunii sale nici pe baza art. 88 și 108 din legea de pensuni, așa că și partea a doua a motivelor de casare fiind nefondată, recursul urmează a fi respins în întregime;

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATA

CASAȚIA ITALIANĂ, I, 13 Martie 1936

Plată din eroare. Restituirea capitalului fără interes.

Acela care din eroare primește de bună credință o plată din partea unei persoane, pe când debitorul adevărat era altul și dacă după descoperirea eroarei, debitorul adevărat plătește pe creditor, acesta trebuie să restituie aceluia care a plătit din eroare numai capitalul fără interese, deși a primit dela adevăratul debitor și dobânda.

În speță, proprietarul unei nave se asigurase la o societate

contra riscurilor ordinare de navigație, iar la alta contra riscurilor de război. Nava s'a scufundat, atribuindu-se în primul moment, naufragiul, unei întâmplări datorite navigațiunii; proprietarul navei a primit despăgubirea dela societatea care asigurase riscurile navigațiunii. În urmă, descoperindu-se că naufragiul a fost provocat de un fapt de războiu societatea cealaltă de asigurare a despăgubit pe fostul proprietar al navei. Prima societate ceruse restituirea sumei plătite, cu procente (Massim. Foro it., 1936, p. 183).

CASAȚIA ITALIANĂ, I, 13 Martie 1936

Socetăți cu răspundere nelimitată. Falimentul soțului ca efect al falimentului societății. Data încetării plăților. Răspunderea noilor soți.

Când soțul dintr-o societate cu răspundere nelimitată, regulată sau nu, nu este comerciant, data încetării plăților în falimentul său declarat ca un efect al falimentului societății, nu poate să fie alta decât aceea stabilită în falimentul societății. Când însă soțul este comerciant, data încetării plăților în falimentul său, poate fi mai îndepărtată decât aceea din falimentul societății, nu însă mai apropiată.

Regula după care noul soț intrat într-o societate constituie răspunde ca și ceilalți de obligațiile contractate de societate înainte de admiterea lui trebuie înțeleasă în sensul că responsabilitatea patrimoniului lui, subsidiare, față de aceea a societății, nu poate lovi decât patrimoniul existent în momentul dobândirii calității de soț, nu și elementele care în momentul acela, ieșiseră din patrimoniul său (Massim. Foro it., 1936, p. 183).

CASAȚIA ITALIANĂ, II, 13 Martie 1936

Probă. Acte.

Judecătorul de fond nu este ținut să reproducă integral textul documentului pe care îl citează în hotărîre, fiind suficient să se refere la acea parte din act, din care și-a format propria lui convingere (Massim. Foro it., 1936, p. 181).

CASAȚIA ITALIANĂ, II, 13 Martie 1936

Asigurare. Clauze. Interpretare.

Nu este supusă cenzurii Curții de Casație interpretarea dată de instanța de fond voinții contractuale a părților, dedusă din clauzele cuprinse într-o poliță de asigurare, cu condiția ca o asemenea interpretare să nu violeze normele legii din materia interpretării contractelor și hotărîrea să fie motivată (Massim. Foro it., 1936, p. 181).

CASAȚIA ITALIANĂ, II, 16 Martie 1936

Socetate anonimă. Administratori. Tantieme. Fixarea lor de adunarea generală.

Numai adunarea generală și nu consiliul de administrație, este competentă să hotărască tantiemele datorate administratorilor, oricare ar fi natura lor, și anume fie că este vorba despre tantieme datorite pentru atribuțiunile lor normale, fie că este vorba despre remunerații datorite pentru însărcinări executate de ei în afară de administrație, afară de cazul când aceste tantieme, retribuții, etc., au fost stabilite prin actul constitutiv (Massim. Foro it., 1936, p. 186).

CASAȚIA ITALIANĂ, III, 13 Martie 1936

Cambie. Somație de executare. Transcrierea titlului.

Este nulă somația de executare care nu conține transcrierea cambiei în elementele ei esențiale, deoarece aceasta ține loc de notificare a titlului.

Nu este satisfăcută cerința legii dacă somația de executare conține numai o simplă mențiune a elementelor esențiale ale cambiei. În caz de gir, trebuie transcris textul girului, nefiind de ajuns ca creditorul să fie trecut în somație ca giratar al cambiei (Massim. Foro it., 1936, p. 181).

CASAȚIA ITALIANĂ, III, 16 Martie 1936

Socetate în lichidare. Personalitate. Reprezentanța societății. Facultatea soților de a reglementa raporturile lor interne și externe.

O societate în lichidare continuă să existe, distinct de persoanele soților și în timpul lichidării numai lichidatorul, ca reprezentant al ei, are dreptul să dispună de patrimoniul social în scopul lichidării.

Soții pot să disciplineze, după disolvarea societății, raporturile lor interne și externe, așa cum cred de cuviință, cu

condiția de a nu prejudicia interesele terților (Massim. Foro it., 1936, p. 185).

CAS. CIV. FR., 4 Decembrie 1935

Responsabilitatea proprietarului derivând din raporturi de vecinătate. Sgomot produs de caii dintr'un grajd alăturat unei locuințe. Dacă se poate invoca existența anterioară a grajdului. Soluție negativă.

Un proprietar s'a plâns în justiție de sgomotul pe care-l făceau caii dela un grajd alăturat casei sale. Curtea constatând că grajdul a existat cu 15 ani înaintea construirii casei a respins acțiunea. Curtea de Casație franceză a admis recursul, stabilind că proprietarul, care prin modul de ocupație al imobilului său, cauzează vecinului un prejudiciu excedând măsura obligațiilor ordinare de vecinătate, după modul curent de folosință al locurilor înconjurătoare, este în culpă dacă el neglijează precauțiunile, pe care trebuia să le ia pentru a preveni orice inconvenient (Din Rev. trim. de dr. civil nr. 1 din 1936, pag. 209).

NOTA. — Viața în societate prelinde relațiuni normale între membrii societății. Dacă raporturile sunt normale, nicio responsabilitate nu poate să decurgă din ele. Când însă normalul se depășește, responsabilitatea își face și ea apariția.

Actele pe care le face cineva, când nu sunt nici ilegale, nici abuzive, duc totuși la responsabilitate când ele sunt excesive. Caracterul acesta există când raporturile normale sunt depășite. Un membru al societății nu trebuie să sufere când un altul înțelege să aibă o conduită ce excede o linie, considerată ca singura de urmat pentru viața în comun. Dacă linia aceea este depășită, responsabilitatea pentru actul excesiv va intra și ea în joc.

Curtea de Casație franceză prin decizia mai sus rezumată, face o justă aplicație a acestor principii. Pe bună dreptate a statuat înalta instanță, că nu i se putea spune proprietarului, care și-a construit casa alături de un grajd, că el trebuia să suporte sgomotul dela acel grajd, pe considerațiunea că a construit în urmă. Proprietarul grajdului avea și el obligația, de a lua toate măsurile, ca vecinul să nu fie turburat. Numai prin luarea acestor măsuri raporturile de vecinătate ar fi fost normale. Fără luarea măsurilor de precauțiune, proprietarul grajdului a excedat linia de conduită, pe care trebuia să o urmeze. De aceea el putea să fie făcut răspunzător, pentru sgomotul cauzat vecinului.

Tot în chestiunea responsabilității pentru actele excesive mai amintim sent. nr. 843 din 1933 a Trib. Ilfov s. I civ. cor., publicată în *Curierul Judiciar* pe anul 1933, pag. 636.

Asupra chestiunii a se mai vedea și observațiile d-lui H. Solus, în Rev. trim., pagina sus arătată.

HARITON UDREA

ERRATA

Din cauza unor omisiuni de tipar, în numărul trecut al revistei, se va citi în ordonanța nr. 3421 din 1936 a Trib. Ilfov s. II com., considerentul al 4-lea, din coloana I, pagina 302, în felul următor:

„Considerând că într'o altă părere s'a susținut că popriile fie că sunt făcute pe bază de titluri executorii, fie că sunt înființate pe baza acțiunilor introduse, până la validare **au caracter conservatoriu: că numai prin validare** ele dobândesc caracter executoriu; că prin validare dobândindu-se titlul contra terțului poprit, ele se pot executa contra acestuia”

Cuvintele subliniate au fost omise în numărul trecut.